

RP 78/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om hemkommun, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och lagen om beskattningsförfarande

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om hemkommun, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och lagen om beskattningsförfarande ändras. Syftet är att förtydliga de bestämmelser som gäller förfarandet vid registrering av uppgifter i befolkningsdatasystemet samt korrigering av fel, begäran om omprövning och ändringsökande.

Genom propositionen vill man också förbättra registreringen av uppgifter i befolkningsdatasystemet och granskningen av registrerade uppgifter utifrån andra händelser som myndigheterna känner till. Flyttansmälningarna enligt lagen om hemkommun ska i fortsättningen kunna göras skriftligen, elektroniskt eller i samband med ett personligt besök. Till lagen om hemkommun fogas det dessutom en bestämmelse om folkbokföringsanteckningar i situationer där man inte på två kalenderår fått någon uppgift om var en person håller till. I propositionen föreslås också att försummelseavgiften enligt lagen om hemkommun avskaffas.

Det föreslås att till lagen om beskattningsförfarande fogas en bestämmelse om hur hemkommunen för en person fastställs vid beskattningen när det har antecknats i befolkningsdatasystemet att personen i fråga saknar hemkommun.

I propositionen föreslås dessutom tekniska korrigeringar i fråga om hänvisningsbestämmelserna och terminologin.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 oktober 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning.....	3
1.2 Bedömning av nuläget	3
<i>Bestämmelser om ändringsökande i lagen om hemkommun och</i>	
<i>befolkningsdatalagen .....</i>	3
<i>Befolkningsdatalagens förfarandebestämmelser .....</i>	5
<i>Bestämmelser om den registeransvariges rätt att få uppgifter .....</i>	6
<i>Antecknande av personer som vistas på okänd ort i befolkningsdatasystemet .....</i>	7
<i>Försummelseavgift enligt lagen om hemkommun .....</i>	8
<i>Telefontjänsten för flyttningsanmälan.....</i>	9
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	10
2.1 De viktigaste förslagen.....	10
<i>Bestämmelserna om ändringsökande i lagen om hemkommun och</i>	
<i>befolkningsdatalagen .....</i>	10
<i>Befolkningsdatalagens förfarandebestämmelser .....</i>	13
<i>Bestämmelser om den registeransvariges rätt att få uppgifter .....</i>	14
<i>Antecknande av personer som är på okänd ort i befolkningsdatasystemet .....</i>	14
<i>Försummelseavgift enligt lagen om hemkommun .....</i>	15
<i>Telefontjänsten för flyttningsanmälan.....</i>	16
<i>Övriga ändringsförslag i propositionen.....</i>	16
2.2 Övriga ändringsförslag som bedömts i samband med propositionen	17
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	18
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	18
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	19
3.3 Samhälleliga konsekvenser	19
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	19
DETALJMOTIVERING	21
1 LAGFÖRSLAG	21
1.1 Lagen om hemkommun	21
1.2 Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster	25
1.3 Lagen om beskattningsförfarande.....	31
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	31
3 IKRAFTTRÄDANDE	32
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	32
LAGFÖRSLAG	35
Lag om ändring av lagen om hemkommun.....	35
Lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och	
Befolkningsregistercentralens certifikattjänster	39
Lag om ändring av 5 § i lagen om beskattningsförfarande	42
BILAGA	44
PARALLELLTEXTER	44
Lag om ändring av lagen om hemkommun.....	44
Lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och	
Befolkningsregistercentralens certifikattjänster	51

Lag om ändring av 5 § i lagen om beskattningsförfarande 59

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning

Lagen om hemkommun (201/1994) trädde i kraft den 1 juni 1994. I lagen föreskrivs det bland annat om den flyttandes anmälningsskyldighet, mottagning av anmälan, anteckning om hemkommun och folkbokföringsanteckningar i befolkningsdatasystemet, rättelse av anteckning samt sökande av ändring i ett beslut som magistraten har fattat med anledning av rättelse av en anteckning.

Lagen om hemkommun har ändrats flera gånger genom ändringar i lagstiftningen 1650/1995, 219/2003, 624/2004, 956/2005, 957/2006, 399/2007, 1012/2007, 1095/2010 och 1377/2010. Genom ändringarna har man bland annat gjort de ändringar i lagen om hemkommun som valreformen krävde, preciserat bestämmelserna om flyttansanmälan, fogat till bestämmelser om lägenhetens ägares och innehavares skyldighet att lämna uppgifter, ändrat det som krävts i avtalet om registrering mellan befolkningen i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, preciserat bestämmelserna om magistraternas behörighet samt preciserat grunderna för fastställandet av hemkommun för att främja personernas valfrihet.

Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009, nedan *befolkningsdatalagen*) trädde i kraft den 1 mars 2010. I lagen föreskrivs det bland annat om befolkningsdatasystemets datainnehåll och uppdateringen av uppgifter, registerförarens rätt att få information, skyldigheter att anmäla uppgifter, uppgifters offentlighet och utlämnande av dem samt om begäran om omprövning och sökande av ändring i beslut som en registermyndighet har fattat med stöd av lag.

Enligt befolkningsdatalagen ansvarar magistraterna för registeruppgifterna och upprätthållandet av dem i sitt ämbetsdistrikt. Befolkningsregistercentralen ansvarar för befolkningsdatasystemets allmänna funktionsduglighet och registerfunktionernas enhetlighet.

Befolkningsdatalagen innehåller även föreskrifter om certifierad elektronisk kommunikation som Befolkningsregistercentralen ansvarar för (6 kap.). I kapitlet föreskrivs det bland annat om de certifikat som Befolkningsregistercentralen producerar och om praxis för beviljandet av dem.

Befolkningsdatalagen har ändrats genom ändringar i lagstiftningen 983/2010, 1233/2011, 29/2012, 156/2013, 926/2013, 145/2014 och 1396/2015. Genom ändringarna har bland annat Skatteförvaltningen, Migrationsverket och den lokala polisen fått rätt att registrera kortfattade basuppgifter om en person i befolkningsdatasystemet. Mängden information som ska registreras i befolkningsdatasystemet och användningsområdet för spärrmarkering har preciserats. Dessutom har det fogats till en bestämmelse om skapande och användning av filer avsedda för offentligt bruk.

1.2 Bedömning av nuläget

Bestämmelser om ändringssökande i lagen om hemkommun och befolkningsdatalagen

I *lagen om hemkommun* föreskrivs det om en persons hemkommun och bostad där samt om bestämmandet av folkbokföringskommunen för en finsk medborgare som är stadigvarande bosatt i utlandet. Magistraterna, som fungerar som registerförare, antecknar i befolkningsdatasystemet som avses i befolkningsdatalagen hemkommunen och bostaden där enligt vad som bestäms i *lagen om hemkommun* samt folkbokföringskommunen för en finsk medborgare som stadigvarande är bosatt utomlands. Magistraterna bedömer således med stöd av föreskrifterna om bestämmande av hemkommunen i 2 kap. i *lagen om hemkommun* om en uppgift om hemkommun ska registreras i befolkningsdatasystemet för en person och vilken hemkommun personen enligt dessa föreskrifter har.

Systemet för ändringssökande i *lagen om hemkommun* grundar sig på de gällande bestämmelserna i *lagen* enligt vilka en anteckning om hemkommunen, bostaden där och folkbokföringskommunen kan rättas genom förfarande som gäller rättelse av sak- eller skrivfel. Därför är det enligt *lagen om hemkommun* inte möjligt att begära omprövning enligt förvaltningslagen eller ändring på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen i ett beslut som magistraten har fattat och där hemkommun fastställs. Ett eventuellt fel i den bedömningen kan rättas på det sätt som avses i bestämmelserna om rättelse av fel i *lagen om hemkommun*. Det är i regel fortfarande möjligt att söka ändring i ett beslut som gäller rättelse av ett fel.

Enligt 3 § i *befolkningsdatalagen* är befolkningsdatasystemet ett allmänt riksomfattande basregister som innehåller i denna lag föreskrivna uppgifter om personer, fastigheter, byggnader, lägenheter och lokaler samt om administrativa och andra motsvarande områdesindelningar. Till befolkningsdatasystemet hör ett riksomfattande datasystem som drivs med hjälp av automatisk databehandling samt det regionalt organiserade material i handlingar och annat liknande datamaterial som inte har förts in i datasystemet i digitalt format.

Systemet för ändringssökande i befolkningsdatalagen grundar sig på förfarandet som gäller rättelseyrkan i 75 § i *lagen*. Enligt det får rättelse yrkas i ett beslut som fattats eller en registeranteckning som kommit till med stöd av den *lagen*. Förfarandet med rättelseyrkan enligt befolkningsdatalagen är inte bundet till någon tidsfrist. I praktiken möjliggör *lagen* rättelser även en lång tid efter att ett förvaltningsbeslut har fattats med stöd av *lagen*. Enligt 76 § i *lagen* är det möjligt att söka ändring i ett beslut om rättelseyrkan på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Befolkningsdatalagen innehåller inga bestämmelser om ändringssökande i förvaltningsbeslut som fattats med stöd av *lagen*. Föreskrifterna om rättelseyrkan tillämpas på alla registeranteckningar och beslut enligt *lagen*. Enligt befolkningsdatalagen föreskrivs det om rättelse av en anteckning om hemkommun i befolkningsdatasystemet i *lagen om hemkommun*. Hänvisningen avser de ovan nämnda bestämmelserna om rättelse av sak- och skrivfel enligt 16 och 17 § i *lagen om hemkommun*. På rättelse av fel i befolkningsdatasystemet tillämpas dessutom föreskrifterna i personuppgiftslagen (523/1999) om den registeransvariges skyldighet att rätta fel i register.

I praktiken har det förekommit osäkerhet vid tillämpningen av lagarnas system för ändringssökande speciellt på grund av att det har visat sig vara besvärligt att skilja mellan förfarandet med rättelseyrkan som varit öppet under en obestämd tid i enlighet med befolkningsdatalagen och fattande av ett nytt beslut eller rättelse av ett fel i registret. Det har inte på basis av föreskrifterna funnits någon klar skyldighet att i samband med ett förvaltningsbeslut ge anvisning om rättelseyrkan. Det har enligt föreskrifterna inte med stöd av *lagen om hemkommun* varit möjligt att söka ändring i beslut om hemkommun. Ett beslut som grundat sig på en felaktig bedömning har därför underkastats förfarandet rättelse av sakfel som det inte funnits någon tidsfrist för.

RP 78/2016 rd

En regeringsproposition om granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (RP 230/2014 rd) har vid justitieministeriet beretts till riksdagen. I propositionen föreslogs det att bestämmelserna om sökande av ändring i förvaltningsärenden ska granskas så att omprövningsförfarandet i större utsträckning än för närvarande ska användas i första skedet av ändringssökandet, varvid det är tillåtet att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen först över beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning. I regeringens proposition ingick förslag om ändring av bestämmelserna om ändringssökande i 174 speciallagar. Lagarna har trätt i kraft den 1 januari 2016. I propositionen ingick dock inte förslag om de ärendegrupper i vilka lagstiftningsprojekt inte var aktuella, men som har samband med sådana särskilda aspekter att det på grund av deras särdrag är ändamålsenligt att närmare bedöma behovet att ändra bestämmelserna i dem separat (RP s. 47). Lagen om hemkommun och befolkningsdatalagen lämnades på finansministeriets begäran på grund av sina särdrag att beredas utanför propositionen i fråga.

Lagutskottet har i sitt utlåtande (LaUB 26/2014 rd) om den ovan nämnda propositionen bland annat betonat att systemet för att söka ändring i förvaltningsärenden borde vara möjligast klart och konsekvent. Omprövningsförfarandet utgör första instans i systemet för sökande av ändring i förvaltningsärenden, och utskottet har understrukit att behandlingen av omprövningsyrkanden måste vara en tillräckligt enkel procedur för att det inte under förfarandet ska uppstå sådana fel som måste återbrytas genom domstolsförfarande.

Förfarandebestämmelserna i det nuvarande förfarandet i systemet för sökande av ändring enligt befolkningsdatalagen som grundar sig på rättelseyrkande kan anses svårförståeliga, och tillämpningen av dem har lett till olika tolkningar speciellt på grund av den öppna möjligheten till rättelseyrkande. Systemet för sökande av ändring enligt lagen om hemkommun grundar sig enbart på bestämmelserna om rättelse av fel, vilket kan anses problematiskt för klarheten ur förvaltningsförfarandets synvinkel. Därför föreslås det att systemet med ändringssökande i lagarna ändras så att omprövningsförfarandet enligt förvaltningslagen tas i bruk vid förvaltningsbeslut med stöd av båda lagarna. Samtidigt säkras effektiva metoder att rätta fel som kommer fram i befolkningsdatasystemet.

Uppgifterna om hemkommun och bostad som registrerats i befolkningsdatasystemet ska inte heller efter reformerna av ändringssökandet ha juridiskt bindande konsekvenser för myndigheternas verksamhet inom andra förvaltningsområden. De uppgifter som registrerats om en person i befolkningsdatasystemet anses vara offentligt tillförlitliga om inte en uppgift påvisas vara felaktig eller bristfällig. Trots att till exempel en anteckning om hemkommun skulle vara felaktig i befolkningsdatasystemet fastställs rättigheter och skyldigheter som bestäms utgående från hemkommunen fortfarande genom det aktuella förvaltningsförfarandet eller i samband med förfarandet för ändringssökande som hör dit.

Befolkningsdatalagens förfarandebestämmelser

Befolkningsdatalagen innehåller detaljerade förfarandebestämmelser bland annat om tilldelande av personbeteckning, säkerställande av att de uppgifter som registreras i systemet är tillförlitliga, anmälan av uppgifter till befolkningsdatasystemet, utlämnande av uppgifter från befolkningsdatasystemet, registrering av spärmarkering och hantering av spärmarkerade uppgifter. Enligt 2 § 2 mom. i befolkningsdatalagen tillämpas om inte något annat bestäms i den lagen i fråga om offentlighet och sekretess för uppgifter i befolkningsdatasystemet lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och i fråga om behandling av personuppgifter personuppgiftslagen.

Vad gäller dessa allmänna lagar har man i första hand tillämpat bestämmelser där det föreskrivs om allmänna principer för offentlighet i myndigheternas verksamhet och hantering av personuppgifter. Eftersom befolkningsdatalagen inte innehåller några specialbestämmelser om till exempel allmänna principer för hantering av personuppgifter, upplysningsplikt gentemot de registrerade eller utlämnande av uppgifter i befolkningsdatasystemet till utlandet tillämpas i de fallen bestämmelserna i personuppgiftslagen. I fråga om förvaltningsförfarande som gäller funktioner för register- och certifikattjänster tillämpas även förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen som hör till den allmänna lagstiftningen. Förvaltningslagen tillämpas vid sidan av befolkningsdatalagen som kompletterande lagstiftning till exempel till de delar som gäller inledning av ett ärende, jävsgrunder samt ett förvaltningsbesluts form och innehåll.

I 36 § i befolkningsdatalagen föreskrivs om en registrerads möjlighet att ansöka om och få en så kallad spärrmarkering antecknad i befolkningsdatasystemet. Om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, kan en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet. Efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet får uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller personen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i eller med stöd av lag och som berör personens rättigheter eller skyldigheter. Lagens 37 § föreskriver om behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering. När enligt paragrafens andra mom. en registerförvaltningsmyndighet lämnar ut uppgifter som omfattas av spärrmarkering till en annan myndighet ska den samtidigt också underrätta myndigheten om spärrmarkeringen, om det inte är fråga om att lämna ut uppgifter för en postförsändelse eller någon annan motsvarande åtgärd i ett enskilt fall.

Befolkningsdatalagen innehåller inga närmare bestämmelser om förfaringsätt när spärrmarkerade uppgifter överläts, utan föreskrifterna i de ovan nämnda allmänna lagarna ska tillämpas på förfarandet. Det innebär att föreskrifterna i de lagarna tillämpas till exempel på en persons rätt att granska spärrmarkerade uppgifter i befolkningsdatasystemet och på registermyndighetens skyldighet att höra den som spärrmarkeringen gäller när uppgifter överläts. Anteckningen om spärrmarkering syns hos magistraterna som överlåter uppgifter ur befolkningsdatasystemet, men grunden för en spärrmarkering registreras inte i systemet. Därför är det enbart den magistrat som beslutat om spärrmarkeringen som känner till grunderna för den.

Riksdagens biträdande justitieombudsman har i sitt beslut Dnr 4372/4/12 av den 17 december 2013 behandlat ett ärende som gäller överlåtande av spärrmarkerade uppgifter. I sitt beslut ansåg biträdande justitieombudsmannen att de klara föreskrifterna i befolkningsdatalagen om förfaringsättet vid behandling av spärrmarkerade uppgifter ska garantera det skydd som spärrmarkeringen avser även hos andra myndigheter, och att det därför är befogat att föreskriva om förfarandet i lag. Det är nödvändigt att bestämmelserna preciseras speciellt vad gäller utredningen av grunden för spärrmarkering och hörandet av den berörda. Därför föreslås det nu att förtydligande bestämmelser om förfarandet när spärrmarkerade uppgifter överläts fogas till befolkningsdatalagen för att rättigheterna för den som ansökt om spärrmarkering ska tillgodoses vid behandlingen av uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

Bestämmelser om den registeransvariges rätt att få uppgifter

I 23 § i befolkningsdatalagen föreskrivs det om den registeransvariges rätt att få uppgifter för att uppdatera och i övrigt behandla uppgifterna i befolkningsdatasystemet. I 25 § föreskrivs det om myndigheternas anmälningsskyldighet i omedelbar anslutning till denna rätt. Syftet med regleringen är att så fullständigt som möjligt i den lag som föreslås samla de myndigheter

som har rätt och även skyldighet att anmäla uppgifter för registrering i befolkningsdatasystemet.

De andra myndigheternas del och roll har en central och betydelsefull ställning när uppgifterna i befolkningsdatasystemet upprätthålls. Denna relation kräver också ett mycket nära funktionellt och tekniskt samarbete mellan registerförvaltningen och de andra myndigheterna. I praktiken sker den tekniska leveransen av uppgifter till befolkningsdatasystemet till exempel direkt ur den berörda myndighetens datasystem eller via det. Befolkningsdatalagens bestämmelse om den registeransvariges rätt att få uppgifter är detaljerad såväl i fråga om myndigheter som ska få och som ska överlåta uppgifter. Genom de detaljerade bestämmelserna har man speciellt kunnat säkerställa att rätten att få uppgifter uppfyller grundlagens krav på att integritetsskyddet ska vara okränkbart. Samtidigt leder den detaljerade lagstiftningen till att granskandet av uppgifter som finns hos andra myndigheter kan förhindras om inte ändringar i lagstiftningen genomförs separat. Förteckningen ska alltid när ett behov uppstår utökas med nya uppgifter trots att den registeransvarige enligt befolkningsdatalagen redan har rätt att registrera uppgiften. I regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering har man som spetsprojekt förbundit sig till att förbättra digitaliseringen inom den offentliga förvaltningen. Enligt regeringsprogrammet förbinder sig den offentliga förvaltningen till att fråga allmänheten och företagen endast en gång om samma uppgift. Regeringsprogrammet har en skrivning om mål enligt vilka medborgarnas rätt att kontrollera och besluta om användningen av uppgifter som gäller dem själva ska stärkas och att det samtidigt säkerställs att uppgifterna överförs smidigt mellan myndigheterna.

Sett ur perspektivet samhällets informationsförsörjning är befolkningsdatasystemet kanske det viktigaste av de basregister som den offentliga förvaltningen upprätthåller och på vilket kundhantering och avgöranden både hos den offentliga sektorn och till en avsevärd del även hos företagen på privata sektorn och hos organisationerna grundar sig. Befolkningsdatasystemets betydelse i sammanhanget stöds också av registerförvaltningens ställning som myndighet och dess aktivitet när det gäller att främja allmän praxis och god informationshantering i samhällets informationsförsörjning.

Säkerställandet av att befolkningsdatasystemet är användbart och tillförlitligt kräver ett ännu effektivare utbyte av uppgifter mellan olika myndigheters register. Personuppgiftslagens bestämmelser om planering av behandling av personuppgifter (6 §), ändamålsbundenhet (7 §) och principer som gäller uppgifternas art (9 §) ska beaktas också när uppgifternas nödvändighet, riktighet och tillförlitlighet säkerställs i befolkningsdatasystemet. Även de föreskrifterna kan anses kräva effektiva garantier för att uppgifterna är enhetliga i olika myndigheters register. Därför ska rätten att få uppgifter ur andra myndigheters register främjas genom nedmontering av ovillkorliga hinder i lagstiftningen för att målet ska uppnås. Det gäller information som överförs mellan myndigheters register, och bestämmelsen utökar inte skyldigheterna för den som överlåter uppgifter att spara uppgifter i de egna registren. Att bestämmelsen öppnas kan därför ses som att den administrativa bördan lättas och myndigheternas arbete minskar.

Antecknande av personer som vistas på okänd ort i befolkningsdatasystemet

I lagen om hemkommun föreskrivs det om förutsättningarna för att få en hemkommun samt om antecknande av hemkommun, bostad och folkbokföringskommun i befolkningsdatasystemet. Lagen om hemkommun innehåller inga uttryckliga föreskrifter om att en anteckning om hemkommun ska strykas eller göras när man inte får uppgifter om huruvida en person vistas i Finland eller i den hemkommun som antecknats när personen själv inte gjort en lagstadgad flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet.

RP 78/2016 rd

I nuläget är det tekniskt sett möjligt att i befolkningsdatasystemet anteckna att en person som inte har anmält om flyttning till utlandet och vars vistelseort man inte får uppgifter om vistas på okänd ort. En anteckning påverkar dock inte ens efter en lång tid anteckningen om personens hemkommun. Hemkommunen är i befolkningsdatasystemet fortsättningsvis den kommun där man vet att personen senast har bott. Antecknandet av att en person vistas på okänd ort grundar sig på den tidigare lagen (141/1969) och förordningen om befolkningsböcker enligt vilka det antecknades att en person saknade känd hemvist om han eller hon inte reagerade på de årliga mantalsskrivningarna och den dåvarande registerbyrån inte heller fick någon annan uppgift om personens bonings- eller vistelseort. Om man vid två på varandra följande mantalsskrivningar inte fick uppgifter om en person överfördes en finsk medborgare till den frånvarande befolkningen medan en utlänning avfördes ur befolkningsregistret. I båda fallen hade personen inte längre någon hemkommun i Finland. Den sista mantalsskrivningen utfördes 1989, varefter anteckningen om en utländsk medborgares hemkommun inte längre kunde avlägsnas enbart på den grunden att personen har saknat känd hemvist vid två på varandra följande mantalsskrivningar.

Lagen om hemkommun har inga bestämmelser om avlägsnande av anteckningen om en persons hemkommun enbart på grund av att uppgifter om personens vistelseort saknas. Enligt lagen om hemkommun kan till exempel en flyttning utomlands antecknas endast om magistraten har fått en uppgift om saken som kan anses uppenbart tillförlitlig.

Enligt lagen om hemkommun är den flyttande skyldig att lämna flyttansmälan, men trots det är det klart att speciellt anmälan om flyttning till utlandet inte alltid görs på det sätt som lagen kräver. Magistraten kan få information av andra än en person själv om att han eller hon inte längre bor på den adress som finns antecknad i befolkningsdatasystemet och man får inte uppgift om var personen bor. Magistraten kan anteckna att en person flyttat från en bostad utifrån en ny invånares skriftliga anmälan, men de nuvarande bestämmelserna gör det inte möjligt att på grund av en sådan anmälan anteckna att en person flyttat utomlands trots att man inte ens på lång tid får någon uppgift om vistelseort.

Bland annat Statistikcentralen och kommunerna har föreslagit att det bör gå att anteckna i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun ifall det inte går att få information om huruvida personen bor eller vistas i en kommun. Det är ofta fråga om utländska medborgare om vilka anmälan om flyttning utomlands inte har kunnat registreras i befolkningsdatasystemet. Orsaken kan till exempel vara att flyttansmälan inte har gjorts. I sådana fall skulle den statistiska riktigheten främjas och kommunernas skyldigheter minska gentemot personerna om anteckningen om hemkommun kunde strykas.

Enligt Statistikcentralens uppskattning hade till exempel minst 2 500 personer av Helsingfors befolkning i slutet av 2012 i verkligheten flyttat utomlands. Enligt den nyaste informationen från Statistikcentralen fanns det i de preliminära granskningarna i Helsingfors allt som allt cirka 5 900 personer som så att säga saknade känd hemvist, av vilka cirka 4 300 var utländska medborgare. Antalet personer som saknar känd hemvist ser alltså ut att växa snabbt. Siffrorna tyder på att antalet som saknar känd hemvist ökar ännu mer, och utan möjligheten att i befolkningsdatasystemet anteckna att de saknar hemkommun förvrängs statistiken över kommuninvånare.

Försummelseavgift enligt lagen om hemkommun

Lagen om hemkommun innehåller föreskrifter om registermyndighetens möjlighet att meddela föreläggande samt ytterligare sanktioner om den som flyttar försummat sin anmälningskyldighet enligt lagen eller sin skyldighet att lämna tilläggsuppgifter. Om anteckning om en per-

RP 78/2016 rd

sons hemkommun och hans eller hennes bostad där eller tillfälliga bostad inte har kunnat göras i befolkningsdatasystemet på basis av en inlämnad anmälan, kan magistraten förelägga den som gjort anmälan att inom en bestämd tid komplettera anmälan.

Lagen föreskriver om försummelseavgift som kan påföras om ett föreläggande inte följts. Har den som flyttar inte följt ett föreläggande som magistraten meddelat skall magistraten ålägga personen i fråga att betala en försummelseavgift på 50 euro. Avgift behöver inte påföras, om försummelsen uppenbart har berott på sådan orsak som den som flyttar inte har kunnat påverka, eller om det på grund av sjukdom eller av någon annan motsvarande orsak skulle vara uppenbart oskäligt att ta ut avgift. Ett barn under 15 år får inte påföras försummelseavgift.

Försummelseavgiften enligt lagen om hemkommun har haft en marginell betydelse. I praktiken har det inte bestämts att försummelseavgifter ska betalas, och föreskriftens ursprungliga syfte att avgiften ska påföras till följd av att anmälan försummats har inte verkställts på det sätt som eftersträvats.

Som en del av spetsprojektet ”Smidigare författningar” som gäller avveckling av normer i regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering har man bedömt bestämmelser som är möjliga att avveckla i lagstiftningen om registerförvaltningen för att lätta den administrativa bördan. Magistraternas chefer föreslog i en redogörelse till finansministeriet av den 30 november 2015 bland annat att försummelseavgiften enligt lagen om hemkommun avskaffas.

Försummelseavgiften har i praktiken blivit en bestämmelse som registerförvaltningen inte kunnat utnyttja för det ursprungliga ändamålet, och den kan inte anses ha väsentlig betydelse när riktigheten i anteckningarna om hemkommun säkerställs. När man beaktar registerförvaltningsmyndigheternas möjligheter att registrera uppgifter i systemet på basis av information som fås också av andra än personen själv, samt att personens rättsskydd med tanke på begäran om omprövning och sökande av ändring förbättras kan det inte anses att man genom att bevara försummelseavgiften når de mål som har satts upp för den.

Telefontjänsten för flyttningsanmälan

Flyttningsanmälan kan göras skriftligen, med hjälp av elektronisk kommunikation eller muntligen i samband med kundbesök. Anmälan om flyttning till Finland och anmälan om flyttning till utlandet ska dock göras skriftligen eller med hjälp av elektronisk kommunikation. Dessutom föreskrivs det i lag om skyldighet att iaktta särskild omsorgsfullhet när flyttningsanmälan tas emot per telefon. Det är alltså för närvarande möjligt att göra flyttningsanmälan inom landet skriftligen, på elektronisk väg, per telefon eller genom ett personligt besök.

Enligt motiveringarna till bestämmelsen (RP 67/2004 rd., s. 18) har villkoret för andra anmälningssätt varit att det är möjligt att försäkra sig om personens rätt att göra anmälan och om anmälan kan anses tillförlitlig. Således har en medborgare enligt den nuvarande föreskriften inte haft ovillkorlig rätt att kräva att till exempel en anmälan per telefon godkänns. Vid behov har man kunnat kräva att personen lämnar en skriftlig anmälan på det traditionella sättet om man inte ansett att de ovan nämnda villkoren uppfylls. För den som tagit emot anmälan har detta inneburit att anmälan som lämnats per telefon inte får godkännas om det finns skäl att misstänka personens rätt att göra anmälan eller att anmälan på något annat sätt inte är tillförlitlig.

Befolkningsregistercentralen producerar telefontjänsten för flyttningsanmälan, och har skaffat tjänsten på entreprenad som inhouse-köp av Förvaltningens IT-central HALTIK. HALTIK

RP 78/2016 rd

började producera tjänsten den 17 april 2013. Magistraterna slutade stegvis sköta tjänsten under 2013 och den sista magistraten avslutade servicen den 25 september 2013. Magistraterna deltar inte längre i produktionen av tjänsten. I HALTIK sköttes telefonen för flyttningsanmälan primärt av fem personer. Serviceproduktionen övergick från HALTIK till Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori den 1 november 2015 i samband med att HALTIK:s ICT-funktioner överfördes till Valtori.

Antalet flyttningsanmälningar via telefontjänsten har minskat. År 2009 gjordes 122 481 anmälningar via den, vilket var 18,7 procent av alla anmälningarna. År 2015 gjordes endast 42 146 anmälningar via telefontjänsten, vilket utgjorde 6,08 procent (693 726) av det totala antalet. Befolkningsregistercentralen har uppskattat att andelen anmälningar per telefon av alla flyttningar inom några år kommer att bli under 5 procent. Den elektroniska nättjänsten är den metod som används mest vid anmälan om flyttning, och med hjälp av den gjordes 480 254 anmälningar 2015. Totalt 171 362 stycken anmälningar gjordes 2015 på blankett.

Magistraterna kompletterar och korrigerar dessutom flyttningsanmälningar speciellt via telefon. Till exempel i fall där uppgifterna eller vissa uppgifter har saknats i en flyttningsanmälan som gjorts till magistraten på elektronisk väg eller skriftligen använder magistraten telefon för att komplettera anmälningarna och anteckna de riktiga uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

Befolkningsregistercentralen har den 25 april 2014 och den 18 augusti 2015 föreslagit för finansministeriet att telefonen för flyttningsanmälan avvecklas.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 De viktigaste förslagen

Bestämmelserna om ändringssökande i lagen om hemkommun och befolkningsdatalagen

Avsikten med det föreslagna förnyandet av bestämmelserna om ändringssökande både i lagen om hemkommun och i befolkningsdatalagen är att skapa klarhet i föreskrifterna om begäran om omprövning, ändringssökande och rättelse av uppgifter som registrerats i befolkningsdatasystemet. Genom ändringarna vill man uppnå en situation där det är klart för den som tillämpar bestämmelserna och för dem som är föremål för registreringen när det är fråga om omprövning som ska begäras i ett förvaltningsbeslut, när ändring ska sökas med stöd av de lagar som reglerar en händelse som ligger till grund för registreringen av uppgifter och när det är fråga om rättelse av registrerade uppgifter. Genom ändringen avskaffas användningen av rättelseyrkan utan tidsfrist i befolkningsdatalagen och rättsmedlen förbättras genom att klarhet skapas i förfarandet.

I propositionen föreslås ett system där begäran om omprövning enligt förvaltningslagen är den första rättskyddsgarantin i fråga om beslut med stöd av både lagen om hemkommun och befolkningsdatalagen. En begäran om omprövning av förvaltningsbeslut som fattats med stöd av de lagarna binds på så sätt till en tidsfrist på 30 dagar. Man har vidare enligt förvaltningsprocesslagen rätt att överklaga ett beslut med anledning av begäran om omprövning genom besvär hos förvaltningsdomstolen och i det beslutet ytterligare hos högsta förvaltningsdomstolen om den beviljar besvärstillstånd. Lagarna föreslås utöver det bli tydligare så att befolkningsdatalagen får en uttrycklig bestämmelse om rättelse av uppgifter som registrerats i befolkningsdatasystemet och att lagen om hemkommun får en hänvisning om rättelse av uppgifter om

RP 78/2016 rd

hemkommun, bostad och folkbokföringskommun även till befolkningsdatalagen, som är den allmänna lag som reglerar befolkningsdatasystemet och uppgifterna som registreras där.

Den ändring som föreslås i systemet med ändringssökande enligt *lagen om hemkommun* innebär att ett beslut som magistraten efter prövning fattar om fastställande av hemkommun, bostad och folkbokföringskommun är ett förvaltningsbeslut, och när en uppgift som gäller dem inte kan antecknas på det sätt som den anmälände önskar eller om en anteckning baseras på en uppgift från någon annan än den flyttande kan ändring sökas i förvaltningsbeslutet enligt *lagen om hemkommun*, där det första rättsmedlet är begäran om omprövning på det sätt som anges i förvaltningslagen. Ett beslut som meddelats med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen, liksom ett beslut om föreläggande enligt 12 § i *lagen om hemkommun*. Vad gäller ett beslut om vite ska det enligt förslaget hänvisas till att föreskrifterna i viteslagen tillämpas på ändringssökandet.

Lagen om hemkommun får dessutom en bestämmelse om hur fel i uppgifter som gäller hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun kan rättas. Till dessa delar iakttas de nya föreskrifterna om rättelse av fel och begäran om omprövning av ett beslut om rättelse av fel som föreslås i befolkningsdatalagen.

Ändringen innebär dessutom att besvärsförbudet i den nuvarande lagstiftningen avskaffas i fall där den registeransvarige inte har godkänt en begäran om rättelse av ett skrivfel som gäller hemkommun. I fortsättningen ska det också vara möjligt att begära rättelse av ett skrivfel som gäller hemkommun med stöd av en bestämmelse i befolkningsdatalagen. Samtidigt avskaffas besvärsförbudet hos högsta förvaltningsdomstolen avseende förvaltningsdomstolens beslut som gäller bostad i hemkommunen eller folkbokföringskommun i den nuvarande lagstiftningen. När man beaktar att den bostad som antecknats i befolkningsdatasystemet kan ha en reell betydelse till exempel vid verkställandet av beskattning samt för rättigheter som grundar sig på boende finns det inte skäl för att begränsa besluten i fråga så att de inte kan behandlas i högsta förvaltningsdomstolen om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd i saken.

Det föreslås att *befolkningsdatalagen* ändras så att man har rätt att begära omprövning i de förvaltningsbeslut som fattas med stöd av befolkningsdatalagen på de sätt som föreskrivs i förvaltningslagen, och att omprövningsbeslut ytterligare får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen om den beviljar besvärstillstånd. När det gäller beslut om vite ska det enligt förslaget hänvisas till att föreskrifterna i viteslagen tillämpas på ändringssökandet.

Bestämmelserna om ändringssökande i befolkningsdatalagen tillämpas på beslut som fattas med stöd av den lagen. De registeransvariga registrerar med det förfarande som föreskrivs i befolkningsdatalagen i befolkningsdatasystemet uppgifter vilkas grunder för registreringen bestäms enligt annan lagstiftning. Sådana uppgifter är till exempel registreringar med stöd av namnlagen (694/1985) och lagen om äktenskap (234/1929) där magistraterna prövar grunderna för uppgiften som ska registreras med stöd av de lagarna. Dessa speciallagar har egna föreskrifter om ändringssökande, och till de delarna tillämpas bestämmelserna om ändringssökande i dem. Registreringen av en uppgift i befolkningsdatasystemet kan i dessa fall inte anses vara självständiga förvaltningsbeslut för vilka det ska finnas separata möjligheter till ändringssökande.

Befolkningsdatalagens omprövningsförfarande tillämpas därför när en registermyndighet fattar ett förvaltningsbeslut utslutande med stöd av föreskrifter i befolkningsdatalagen. Förvaltningsbeslut som fattas med stöd av befolkningsdatalagen är i nuläget till exempel följande: beslut om ändring av personbeteckning som avses i 12 §, beslut om spärrmarkering som avses i

RP 78/2016 rd

36 §, beslut med stöd av 50 § i lagen som gäller utlämnande av uppgifter, beslut med stöd av 64 § som gäller ändring av elektroniska kommunikationskoder, beslut med stöd av 66 och 67 § i lagen som gäller beviljande av certifikat samt de beslut som nämns ovan som fattats i enlighet med 75 § 2 mom. och 76 §.

Dessutom föreslås det att befolkningsdatalagen får en bestämmelse om rättelse av fel som upptäckts i befolkningsdatasystemet. Utgående från den föreskriften ska den registeransvarige ha möjlighet att rätta fel som upptäckts i befolkningsdatasystemet och de registrerade möjlighet att begära att uppgifter som de anser felaktiga ska rättas. Bestämmelsen innebär i praktiken att lagstiftningen om rättelse av fel i ett register som tidigare gjordes med stöd av bestämmelser i personuppgiftslagen öppnas i befolkningsdatalagen. Att bestämmelsen tas med i befolkningsdatalagen skapar emellertid klarhet i den registrerades rättsskydd. Befolkningsdatalagens föreskrifter om rättelse av fel tillämpas i fortsättningen även vid rättelser av anteckningar om hemkommun och bostad där samt om folkbokföringskommun.

De nya bestämmelserna leder som helhet till ett förfaringsätt där den registrerades rättsskydd förbättras jämfört med tidigare. Samtidigt blir det för den registeransvarige klarare än tidigare när det är fråga om ett förvaltningsbeslut som fattas med stöd av lagarna och till vilket en anvisning om hur man begär omprövning ska bifogas, när det är fråga om en ny anteckning som ska göras på grund av ändrade förhållanden och när det gäller rättelse av en felaktig uppgift.

Den registeransvarige har fortfarande prövningsrätt när det gäller att avgöra om det i ett enskilt fall handlar om rättelse av ett fel som inträffat, rättelse av ett skrivfel eller till exempel om en ny anmälan på grund av att situationen förändrats. Vid prövningen ska den registeransvarige särskilt beakta kraven på befolkningsdatasystemets felfrihet (9 § 2 mom. i personuppgiftslagen) och tillförlitlighet (18 § i befolkningsdatalagen) samt personens rättsskydd. Vid prövningen bör man därför utgå från att uppenbara fel som upptäckts i systemet rättas och att den registrerade alltid kan tillgripa lämpliga rättsmedel, men samtidigt ska den registeransvarige kunna ingripa i fall som gäller till exempel försök att missbruka en registeranteckning eller det att den uppgift som uppgetts av något annat skäl inte motsvarar sakernas verkliga tillstånd.

Förnyandet av bestämmelserna om ändringsökande ändrar inte heller på befolkningsdatasystemets principer enligt vilka uppgifterna som registrerats i systemet förvaras permanent.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (RP 230/2014 rd) behandlas frågan om hur begäran om omprövning lämpar sig för olika grupper av ärenden ingående. Enligt propositionen lämpar sig omprövningsförfarandet väl för ärendegrupper där man rutinmässigt avgör en stor mängd likartade ärenden och där motiveringen till besluten kan vara knapphändig. Då möjliggör omprövningsförfarandet att en part i detta skede kan få en mer detaljerad motivering till beslutet än i det första skedet i fråga om de faktorer som han eller hon framför i sin begäran om omprövning. Omprövningsförfarandet lämpar sig väl också för ärenden där det i besvärsskedet ofta framställs tilläggsutredning som påverkar saken samt för rättsligt enkla ärenden och ärenden i fråga om vilka det redan finns etablerad rättspraxis.

Registerförvaltningsmyndigheterna fattar mängder av förvaltningsbeslut där förvaltningsrättspraxis är etablerad. Förvaltningsbeslut fattas till exempel om utlämnande av uppgifter om befolkningsdata, spärrmarkeringar och hemkommun rutinmässigt vad beträffar prövning och i stora mängder. Bruket av omprövningsförfarande för förvaltningsbeslut som fattas med stöd av befolkningsdatalagen och lagen om hemkommun kan anses lämpa sig väl när villkoren för omprövning beaktas.

RP 78/2016 rd

I och med att omprövningsförfarandet tas i bruk föreslås det att bestämmelser om besvärstillstånds-förfarande i fråga om besvär hos högsta förvaltningsdomstolen fogas till befolkningsdatalogen och lagen om hemkommun. Vid bedömningen av reglering av besvärstillstånds tillämplighet måste man enligt grundlagsutskottets praxis speciellt ta i betraktande ärendets art och betydelse, parternas behov av rättsskydd samt tillräckligheten i de rättsmedel som föregår högsta förvaltningsdomstolen (t.ex. GrUU 32/2012 rd). Genom reglering av besvärstillstånden kan man begränsa antalet ärenden i vilka högsta förvaltningsdomstolen träffar ett avgörande i sak. Avsikten är att systemet med besvärstillstånd ska utvecklas till att bli mer enhetligt och konsekvent än i nuläget. Målet är att systemet ska användas i alla kategorier av ärenden som det lämpar sig för. När man beaktar rättsskyddsgarantierna i det system för sökande av ändring som nu föreslås, där ett förfarande med begäran om omprövning tillämpas på förvaltningsbeslut med möjlighet till överklagan genom besvär hos förvaltningsdomstolen samt effektiv praxis finns för att rätta fel i befolkningsdatasystemet, är det motiverat att överklagandet genom besvär av de beslut som fattas med stöd av de båda lagarna hos högsta förvaltningsdomstolen begränsas genom att villkoret för besvärstillstånd regleras.

Befolkningsdatalogens förfarandebestämmelser

Det föreslås att bestämmelserna om behandling av spärrmarkerade uppgifter i befolkningsdatalogen ändras så att den tillämpningspraxis som i nuläget speciellt består av bestämmelser i befolkningsdatalogen, personuppgiftslagen, förvaltningslagen och offentlighetslagen för tydlighetens skull anges i befolkningsdatalogen.

Enligt förslaget ska magistraten utreda grunden för spärrmarkeringen eller höra den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare innan enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering med stöd av bestämmelserna om den registrerades rättighet i denna lag eller i personuppgiftslagen överläts till andra än myndigheter. Enligt förslaget ska ett beslut om att överlåta enskilda spärrmarkerade uppgifter fattas skriftligen. Föreskriften innebär ett undantag från principen i 50 § enligt vilken ett skriftligt beslut om utlämnandet fattas bara vid behov om enskilda uppgifter lämnas ut.

Ändringen innebär en klarare skyldighet i lag än förut att det i samband med utlämnandet av spärrmarkerade uppgifter ska säkerställas att uppgifterna inte lämnas ut till den eller dem som är orsaken till att spärrmarkeringen har registrerats i befolkningsdatasystemet. Genom bestämmelsen skriver man nu ut den registeransvariges skyldighet att speciellt i fråga om spärrmarkerade uppgifter, som redan finns i den helhet som utgörs av personuppgiftslagen, förvaltningslagen och offentlighetslagen, säkerställa att uppgifter lämnas ut endast till aktörer som har rätt att få dem. När man prövar utlämnande av en uppgift som gäller en part enligt 11 § i offentlighetslagen krävs det att grunden för en spärrmarkering utreds, vilket nu regleras i lag som ett uttryckligt villkor när enskilda spärrmarkerade uppgifter lämnas ut till andra än myndigheter.

Även kravet på att beslutet ska vara skriftligt säkerställer en effektiv möjlighet till begäran om omprövning av ett beslut om utlämnande av uppgifter. Bestämmelsen föreslås få en begränsning av verkställbarheten så till vida att ett beslut om utlämnande inte får verkställas innan ändring har sökts om den som omfattas av spärrmarkeringen motsätter sig att uppgifterna överläts.

För tydlighetens skull föreslås det att ordningsföljden på momenten i 36 § i lagen som gäller ansökan om, förutsättningarna för och konsekvenserna av spärrmarkering ändras. Ändringen påverkar inte föreskrifternas innehåll eller tillämpningspraxis.

Bestämmelser om den registeransvariges rätt att få uppgifter

I 23 § i befolkningsdatalagen föreskrivs det om de uppgifter den registeransvarige trots sekretessbestämmelserna har rätt att få av andra myndigheter. Bestämmelserna är i sin nuvarande form detaljerade så att såväl myndigheterna som den detaljerade grupp av uppgifter som det hör till deras skyldighet att ge räknas upp i bestämmelsen. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att den registeransvarige har rätt att av de myndigheter som räknas upp i första momentet få de uppgifter den med stöd av 13–17 § i befolkningsdatalagen har rätt att registrera i befolkningsdatasystemet. Uppgifterna ska gå att få endast när de är nödvändiga och gäller andra myndigheters verksamhetsområde. En ytterligare förutsättning för att få uppgifterna är att uppgifterna som finns hos en annan myndighet behövs för att säkerställa att uppgifterna är riktiga, uppdatera dem eller på annat sätt behandla dem i befolkningsdatasystemet. Genom bestämmelsen blir det möjligt att ännu smidigare än förut bygga upp automatiska system mellan myndigheternas register för kontroll av uppgifter när det krävs lagenlig granskning av att uppgifterna i befolkningsdatasystemet är riktiga. Förnyandet av systemen kan påbörjas som samarbete mellan myndigheterna om de nuvarande anslagen tillåter det.

En uppdatering av rätten att få uppgifter skulle möjliggöra en effektivare användning av registren mellan myndigheterna för kontroll av uppgifter och motsvara kraven på att uppgifterna i myndigheternas register förenhetligas. Genom att utvidga bestämmelsens tillämpningsområde möjliggörs även en utveckling av Befolkningsregistercentralens system så att registeruppgifter mellan olika myndigheter smidigare kan kontrolleras genom automatisk databehandling. Förnyandet påverkar dock inte skyldigheterna att registrera uppgifter i de egna systemen hos dem som är skyldiga att ge uppgifter. Mängden uppgifter som ska registreras i befolkningsdatasystemet utökas inte heller genom bestämmelsen, utan rätten att få uppgifter begränsas strikt till enbart de uppgifter som med stöd av lag får registreras i systemet.

Innehållet i uppgifterna som ska registreras räknas uttömmande upp i 13–17 § i befolkningsdatalagen. Den registeransvarige i befolkningsdatasystemet ska ha rätt att få endast dessa uppgifter från de myndigheter som räknas upp i den föreslagna 23 § när villkoren i föreskriften uppfylls och endast till de delar som uppgifterna hör till verksamhetsområdet för myndigheten som ger dem.

De föreslagna bestämmelserna kan anses nödvändiga med beaktande av befolkningsdatasystemets ändamål och betydelse som nationellt basregister där uppgifternas tillförlitlighet och användningsändamål kräver att riktigheten i dem säkerställs på hög nivå. Kravet kan även anses följa av bestämmelserna i personuppgiftslagen, speciellt av principerna som gäller uppgifternas art enligt 9 §. De nuvarande noggranna föreskrifterna om att få uppgifter kan i vissa fall hindra den registeransvarige från att kontrollera nödvändiga uppgifter i andra myndigheters register. Det kan beträffande tillförlitligheten i befolkningsdatasystemet leda till situationer som kunde undvikas om den registeransvarige skulle ha möjlighet att kontrollera uppgifter när det är nödvändigt för att säkerställa att de är riktiga. Också regeringens spetsprojekt att främja digitaliseringen kan konstateras kräva effektivare överföring än förr av uppgifter mellan myndigheternas datasystem. Det förutsätts bland annat av målsättningen att en person själv tillfrågas endast en gång om samma uppgift.

Antecknande av personer som är på okänd ort i befolkningsdatasystemet

RP 78/2016 rd

Lagen om hemkommun föreslås få en föreskrift enligt vilken det först kan antecknas i befolkningsdatasystemet att en person är på okänd ort och sedan att han eller hon saknar hemkommun. Om man inte får en tillförlitlig uppgift om en persons bostad eller vistelse i Finland kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att han eller hon är på okänd ort. Det ska gå att anteckna att en person är på okänd ort till exempel i fall där magistraten får information om att personen har flyttat från sin permanenta bostadsadress och man efter det inte får några uppgifter. Om man inte fått uppgifter om personens bostad eller vistelseort i Finland inom de två följande kalenderåren efter att det antecknades att han eller hon är på okänd ort, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen saknar hemkommun. Innan anteckningen görs ska magistraten dock heltäckande utreda om de övriga myndigheterna har uppgifter om personen i fråga under den aktuella tidsperioden.

Bestämmelsen förbättrar riktigheten i befolkningsdatasystemets uppgifter speciellt vad gäller personer som flyttat utomlands. För att undvika felaktiga anteckningar och för att sådana ska rättas till krävs det emellertid en stark rättsskyddsgaranti för att det ska gå att anteckna i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun. Därför kan de föreskrifter om rättelse av fel som föreslås i lagarna anses som ett villkor för att felaktiga anteckningar om hemkommun vid behov kan rättas snabbt och effektivt om man får tillförlitlig information om var en person vistas efter det att en anteckning gjorts.

Enligt bestämmelsen ska magistraten begära uppgifter från de övriga myndigheter som kan antas ha aktuella uppgifter om huruvida en person är vid liv samt adressuppgifter. Magistraten bör med beaktande av personens förhållanden överväga vilka myndigheter man enligt 23 § i befolkningsdatalagen ska begära uppgifter av. Myndigheterna kan till exempel vara Migrationsverket, Skatteförvaltningen och Folkpensionsanstalten. Bestämmelsen ger magistraten prövningsrätt i fråga om vilka uppgifter det är nödvändigt att begära. Vid prövningen kan magistraterna till exempel tänka på om personen är utlänning. Man behöver till exempel oftast inte begära Migrationsverket om uppgifter om boende när det gäller finska medborgare. Magistratens prövning vad gäller att begära uppgifter kan även bero på hur tillförlitlig man kan anse en uppgift om att en person inte har bott på en kommuns område inom de två senaste kalenderåren.

Den föreslagna ändringen innehåller inga övergångsbestämmelser, och därför kan det tidigast från ingången av 2019 antecknas i befolkningsdatasystemet att personer saknar hemkommun. Anteckningens konsekvenser för de andra myndigheternas register bör utredas före 2018 så att anteckningens betydelse till exempel för beviljandet och användningen av verktyg för stark autentisering är klar innan det antecknas att personer saknar hemkommun.

På grund av den föreslagna ändringen föreslås det dessutom att det till 5 § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) fogas ett omnämnande om att en person som i befolkningsdatasystemet har antecknats sakna hemkommun i beskattningen behåller den hemkommun som senast antecknades. Ändringen är nödvändig för att personen ska ha kvar en beskattningskommun för verkställandet av beskattning trots att man inte har fått uppgift om var han eller hon vistas.

Försummelseavgift enligt lagen om hemkommun

Det föreslås att försummelseavgiften enligt 14 § i lagen om hemkommun avskaffas på grund av dess marginella betydelse och användningsområde. Bestämmelserna ger som helhet även i fortsättningen magistraten möjligheten att förelägga en person att anmäla ändringar i sina uppgifter om hemkommun och bostad samt att komplettera anmälan. Likaså har magistraten

RP 78/2016 rd

möjlighet att när villkoren i lagen uppfylls i befolkningsdatasystemet registrera en uppgift om ändrade förhållanden som fås på annat sätt än av personen själv.

Telefontjänsten för flyttningsanmälan

Enligt förslaget avskaffas den registeransvariges skyldighet att tillhandahålla telefontjänst för flyttningsanmälan. Förslaget grundar sig på det minskade antalet flyttningsanmälningar som sker per telefon, på de förbättrade digitala tjänsterna i samband med flyttningsanmälan samt på att det fortfarande är möjligt att anmäla flyttning genom ett personligt besök. Genom ändringen styrs de flyttningsanmälningar som tidigare gjorts per telefon till elektroniska tjänster och principen om digitalisering av myndigheternas tjänster som är ett av spetsprojekten för statsminister Sipiläs regering följs.

Befolkningsregistercentralen har den 25 april 2014 och den 18 augusti 2015 föreslagit för finansministeriet att telefonen för flyttningsanmälan avvecklas. Enligt förslaget har antalet samtal till tjänsten minskat avsevärt från 2009 till 2015. Orsaken är att kunderna övergår till att använda den elektroniska nättjänsten samt en behärskad försämring av tillgången till telefontjänsten. Nästan lika många anmälningar per telefon registreras hos Posten som hos folkbokföringsförvaltningen. Folkbokföringsförvaltningens andel är lite mindre än hälften av alla anmälningar.

Enligt förslaget stryks i lagen om hemkommun hänvisningarna om att flyttning kan anmälas per telefon. Flyttningsanmälningar ska i fortsättningen inte tas emot via en separat telefontjänst. Anmälningarna om flyttning styrs i fortsättningen speciellt till att skötas via elektroniska tjänster, men det ska fortfarande vara möjligt att göra en skriftlig flyttningsanmälan på blankett eller muntligt genom personligt besök. Kunderna kan fortfarande anmäla flyttning på blanketten för flyttningsanmälan som fås hos magistraterna och på Postens verksamhetsställen (ca 800 st.) eller via nättjänsten (flyttanmalan.fi).

Förslagets utgångspunkt och syfte är att flyttningsanmälningarna i större utsträckning ska göras speciellt via nättjänsten och att flyttningsanmälningarna styrs till dessa tjänster som nu är ännu lättare att använda än förr. Bestämmelsen gör det emellertid fortfarande möjligt att till exempel rätta uppgifter i flyttningsanmälan per telefon via magistraternas vanliga service. Det är på så sätt möjligt att komplettera skriftliga eller elektroniska flyttningsanmälningar per telefon. När ärendet uträttas personligen kan i synnerhet samservicekontoren assistera så att en flyttningsanmälan kan skötas till exempel assisterat via nättjänsten. Villkoret skriftligen, personligen eller på elektronisk väg enligt bestämmelsen kan anses bli uppfyllt till exempel när en anmälan görs via en video eller någon annan distansförbindelse. Magistraterna har också möjlighet att använda traditionella postförsändelser till personer som inte kan använda elektroniska tjänster eller som har lång väg till ett samservicekontor eller till magistratens kontor. Då kan magistraterna till exempel sända personen en blankett för flyttningsanmälan med ett svarskuvert.

Övriga ändringsförslag i propositionen

Befolkningsdatalagens 21 § föreslås få en bestämmelse om Befolkningsregistercentralens behörighet vid upprätthållandet av en tjänst för egen anmälan av uppgifter. Bestämmelsen klargör behörigheten och beskriver det nuvarande tillämpningsområdet. Till Befolkningsregistercentralens behörighet hör redan med stöd av den nuvarande lagstiftningen registerföring av

befolkningsdatasystemet som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling. Befolkningsregistercentralen har i anslutning till uppgiften även med stöd av nuvarande lagstiftning möjlighet att förbättra systemets funktionalitet genom åtgärder med målet att säkerställa uppgifternas tillförlitlighet, såsom att förbättra kontrollen av de registrerade personernas egna uppgifter genom bruket av elektroniska metoder. Det föreslås dock att en separat bestämmelse fogas till lagen om Befolkningsregistercentralens uppgift i situationer där de registrerade anmäler uppgifter till befolkningsdatasystemet som inte kräver prövning av magistraten. Befolkningsregistercentralen har möjlighet att inom ramen för sina anslag förbättra och utveckla tjänsten för anmälan av uppgifter och dess tekniska funktionsduglighet.

Förslaget innehåller dessutom tekniska och terminologiska ändringsförslag som inte påverkar ställningen för de myndigheter som tillämpar lagarna, medborgarnas ställning eller lagarnas tillämpningspraxis. Det föreslås att bemyndigandet i befolkningsdatalagen som gäller administrativa och andra motsvarande områdesindelningar ändras. I 7 § i befolkningsdatalagen föreskrivs om administrativa och andra motsvarande områdesindelningar, som det bestäms närmare om genom förordning av finansministeriet. Bemyndigandet är emellertid det enda som ska utfärdas genom förordning av finansministeriet. Därför föreslås det att utfärdandet av närmare bestämmelser om områdesindelningar som gäller befolkningsdatasystemet överförs till att utfärdas genom förordning av statsrådet. Ändringen innebär att en separat förordning av finansministeriet upphävs.

Dessutom ska enligt förslaget en hänvisningsbestämmelse i lagen om hemkommun rättas. Den nya socialvårdslagen (1301/2014) trädde i kraft den 1 april 2015. En bestämmelse i 16 a § i den lag som gällde tidigare avseende att en person flyttar till en annan kommun har flyttats till 60 § i den nya lagen. Därför föreslås det att hänvisningen i 3 b § i lagen om hemkommun rättas.

2.2 Övriga ändringsförslag som bedömts i samband med propositionen

Vid beredningen av propositionen har det uppstått behov även av övriga eventuella ändringar som närmast gäller anteckningar om bostad och hemkommun som ska göras enligt lagen om hemkommun.

I samband med beredningen av propositionen har man bedömt möjligheten att registrera en andra bostad i befolkningsdatasystemet. Frågan har kommit upp speciellt i och med att barn oftare har två hem. Genom en anteckning om en andra bostad blir det bland annat tydligare än förr i de uppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet att barn bor på två olika adresser. Saken hör bland annat ihop med möjligheten att anteckna två hemkommuner. Det har dock inte i samband med beredningen av denna proposition varit möjligt att tillräckligt heltäckande och ingående bedöma nyttan och konsekvenserna av anteckning av en andra adress, antingen utan att antecknandet av hemkommun ändras, eller så att det vore möjligt att anteckna två hemkommuner. Frågan om möjligheten att anteckna två hemkommuner är funktionellt, ekonomiskt och rättsligt sett en synnerligen omfattande fråga, speciellt på grund av att den sociala tryggheten i Finland grundar sig på att man är medlem i en kommun och därmed bor på kommunens område. Möjligheten att anteckna en andra bostad samt två hemkommuner bör därför utredas i en särskild tvärsektoriell beredning.

Vid beredningen av propositionen tog man även upp frågan om sätten för reglering i de fall då en person permanent bor i en byggnad som ligger på ett tomt som i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (132/1999) är planerad för fritidsändamål och som inte är avsedd för boende året om. I synnerhet de divergerande målsättningarna i lagstiftningen om befolkningsdatasystemet och om markanvändning visar sig utgöra hinder för sammanjämkning av lag-

stiftningen. Genom lagstiftningen om befolkningsdatasystemet strävar man efter att uppgifterna som registreras i systemet motsvarar den reella situationen, till exempel så att anteckningarna om hemkommun och bostad anger var en person bor i verkligheten. Markanvändnings- och bygglagens primära syfte är å sin sida att reglera områdesanvändningen och byggandet, och då kan ett syfte vara att påverka till exempel användningsändamålet för byggnader. I regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering har som en utvecklingsåtgärd för att öka produktionen av bostadstomter och sänka byggkostnaderna nämnts att ändringen av fritidsbostäder till boende för permanent bruk ska göras mer flexibel. Frågan bedöms i en arbetsgrupp som tillsatts under ledning av miljöministeriet, och därför har behoven av ändring i lagstiftningen inte utretts mer ingående i samband med denna regeringsproposition.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har marginella ekonomiska konsekvenser för magistraternas och Befolkningsregistercentralens verksamhet, och avsikten är att de ska täckas inom ramen för myndigheternas anslag. Förslaget har inga betydande ekonomiska konsekvenser och det innehåller inga förslag som väsentligt påverkar samhällsekonomin som helhet. Det påverkar inte kommunernas ekonomi.

Genom de bestämmelser som föreslås i propositionen vill man för Befolkningsregistercentralens del genom att utveckla tjänsten för anmälan av egna uppgifter samt genom att utvidga rätten att få uppgifter sträva efter bättre uppdaterade och tillförlitliga uppgifter än förr och att säkerställa uppgifternas riktighet i befolkningsdatasystemet. Befolkningsregistercentralen sköter uppgifterna som hör till centralens verksamhetsområde inom ramen för sina anslag och de ska genomföras genom omfördelning av de årliga anslagen.

Föreskrifterna om möjligheten att först anteckna att en person är på okänd ort och sedan saknar hemkommun i befolkningsdatasystemet kan enligt uppskattningar i första skedet genomföras genom utnyttjande av redan befintliga grupper (grupp 903 – personer vilkas bostad eller vistelseort är okänd samt efter två kalenderår anteckningen 199 för hemkommun – personen är på okänd ort och har inte hemkommun i Finland). Kostnaderna som gäller föreskrifter enligt propositionen om personer som är på okänd ort kan således i första skedet täckas inom ramen för Befolkningsregistercentralens anslag. När antalet personer för vilka det ska antecknas att de saknar hemkommun eventuellt ökar bör kostnaderna dock uppskattas på nytt ifall det, om gruppen växer, uppstår ett behov av att bygga upp ett program för administrering. Kostnaderna ska emellertid då bedömas tillsammans med de eventuella besparingar som uppnås för att det till exempel för personer som de facto har flyttat utomlands antecknas att de saknar hemkommun.

Den föreslagna ändringen av förfarandet för omprövning och sökandet av ändring har endast obetydliga konsekvenser för de blanketter magistraterna och Befolkningsregistercentralen använder för anvisning om ändringssökande, och användning av anvisningar och kostnaderna som de förorsakas bör skötas inom anslagsramarna. Försummelseavgifter enligt lagen om hemkommun har inte påförts, och därför medför det inga ekonomiska konsekvenser för magistraternas verksamhet att avgiften avskaffas.

Avvecklandet av telefonen för flyttningsanmälningar uppskattas innebära besparingar på cirka 300 000 euro för Befolkningsregistercentralen. Avvecklandet av telefontjänsten medför emellertid ett behov av att på nytt granska grunderna för kostnadsfördelningen mellan Befolkningsregistercentralen och Posten i fråga om de kostnader som orsakas av indragningen (bland annat digitalisering och elektronisk arkivering av pappersblanketter samt kostnaderna för att

upprätthålla systemet för flyttningsanmälan via nätet). Justeringen av kostnadsfördelningen mellan aktörerna kommer enligt uppskattningar som gjorts nu att i slutändan minska Befolkningsregistercentralens besparing från de 300 000 euro som framförts tidigare till cirka 100 000 euro.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna har obetydliga praktiska konsekvenser för magistraternas och Befolkningsregistercentralens verksamhet. Det föreslås att bestämmelserna som påverkar Befolkningsregistercentralens verksamhet ändras vad gäller utvecklingen av tjänsten för anmälan av egna uppgifter samt rättigheterna att få uppgifter. Ändringarna möjliggör en effektivare utveckling av uppgifterna än förr beträffande säkerställandet av att uppgifterna i befolkningsdatasystemet är tillförlitliga och riktiga vilket i fortsättningen speciellt förutsätter en utvärdering av organiserandet av verksamhetens tyngdpunkter inom ramen för anslagen. Genom att skapa klarhet i bestämmelserna om ändringssökande strävar man efter enhetliga förfaringsätt för ändringssökandet vid magistraterna och det förutsätter att anvisningarna om omprövning och ändringssökande förnyas när bestämmelserna träder i kraft.

Genom de föreskrifter som föreslås om begäran om omprövning, ändringssökande och rättelse av fel vill man ytterligare minska på överklagandet genom besvär hos förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen men eftersom antalet besvär redan i nuläget är relativt litet bedöms ändringen inte minska antalet uppgifter för domstolarna i någon betydande utsträckning.

Anställningsförhållandena för den personal som skött samtalen om flyttningsanmälan fortsätter i Valtori efter avvecklandet av telefontjänsten.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Förslaget medför inga betydande nya eller ökade ekonomiska skyldigheter för privatpersoner eller hushåll.

Indragningen av telefontjänsten för flyttningsanmälan påverkar ställningen för de medborgare som tidigare har använt telefon för att göra flyttningsanmälan. Antalet anmälningar per telefon har varit ungefär 5 procent av alla anmälningar. Flyttningsanmälningarna styrs kraftigare än tidigare till de elektroniska tjänsterna som är lätta att använda och samtidigt säkerställer man ändå att det också går att göra flyttningsanmälan på blanketter samt genom personligt besök för dem som inte kan använda elektroniska tjänster. Reformen har inga betydande konsekvenser för medborgarnas ställning.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet i samarbete med Befolkningsregistercentralen och magistraterna. De ändringar som föreslås i lagen grundar sig på den totalrevidering av begäran om omprövning som beretts vid justitieministeriet, avgöranden av riksdagens justitieombudsman samt de ändringsbehov som Befolkningsregistercentralen och magistraterna framfört till ministeriet. Dessutom har man i ändringarna som föreslås beaktat behoven av terminologiska ändringar som upptäckts vid den praktiska tillämpningen.

Propositionen har sänts på remiss till följande: utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, OffiCT-funktionen och budgetavdelningen vid finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, riksdagens justitieombudsman, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket, Lantmäteriverket, Polisstyrelsen, Brottspåföljds-

myndigheten, dataombudsmannen, Statistikcentralen, Skatteförvaltningen, Befolkningsregistercentralen, diskrimineringsombudsmannen, magistraterna, Finlands Kommunförbund, Pensionsskyddscentralen, Informationscentret för registerforskning, Tieteen tietotekniikan keskus Oy, Högsta förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, Åbo förvaltningsdomstol, Tavastehus förvaltningsdomstol, den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, den ortodoxa kyrkan i Finland, Jehovas vittnen, Suomen vapaakirkko, Katolska Kyrkan i Finland, samkommunen för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, samkommunen för Satakunta sjukvårdsdistrikt, samkommunen för Norra Karelen sjukvårdsdistrikt, Esbo stad, Helsingfors stad, Uleåborgs stad, Tammerfors stad, Åbo stad, Vanda stad, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf samt Löntagarorganisationen Pardia rf.

Yttranden lämnades av följande: utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, Of-fICT-funktionen vid finansministeriet, riksdagens justitieombudsman, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Migrationsverket, Brottspåföljdsmyndigheten, Statistikcentralen, Skatteförvaltningen, Befolkningsregistercentralen, magistraterna, Finlands Kommunförbund, Pensionsskyddscentralen, Högsta förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, Åbo förvaltningsdomstol, den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, den ortodoxa kyrkan i Finland, Suomen vapaakirkko, Katolska Kyrkan i Finland, samkommunen för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, samkommunen för Satakunta sjukvårdsdistrikt, samkommunen för Norra Karelen sjukvårdsdistrikt, Helsingfors stad, Uleåborgs stad, Tammerfors stad, Vanda stad och Löntagarorganisationen Pardia rf.

Remissinstanserna ansåg i regel de föreslagna ändringarna önskvärda. Förnyandet av bestämmelserna om ändringssökande samt antecknandet av att personer är på okänd ort i befolkningsdatasystemet ansågs nödvändiga och förbättrar rättsläget. Yttrandena innehöll många förslag om tekniska korrigeringar samt om hur bestämmelserna kan kompletteras eller göras tydligare.

I flera remissyttranden framfördes önskemål om att möjligheten att göra flyttningsanmälan per telefon hålls kvar i bestämmelsen i lagen. Motiveringen för att bestämmelsen ska strykas har därför preciserats närmare. Avsikten med förslaget är att mer än tidigare styra anmälningarna till att göras via andra kanaler, men dock så att uträttande av ärenden i samband med flyttningsanmälan inte görs omöjligt för dem som inte kan använda till exempel internet.

I yttrandena understöddes bland annat att en utredning görs om möjligheten att anteckna två bostäder i befolkningsdatasystemet.

Formuleringarna har i bestämmelserna och i motiveringarna preciserats utgående från utlåtandena. Till propositionen fogades ett förslag om ändring av lagen om beskattningsförfarande med anledning av den ändring som föreslås i befolkningsdatasystemet avseende anteckning om att en person saknar hemkommun.

Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid att formuleringen i förslaget till 23 § i befolkningsdatalagen, där rätten att få uppgifter hade bundits till ett krav på ”behövlighet”, eventuellt kan vara problematisk enligt grundlagsutskottets nuvarande tolkningspraxis, varför rätten att få uppgifter enligt remissinstansen bör bindas till ett krav på ”nödvändighet”. Motiveringarna i propositionen har till denna del preciserats med beaktande av de villkor som framgår av grundlagsutskottets tolkningspraxis.

Lagförslagen har granskats av justitieministeriets laggranskningsenhet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om hemkommun

2 §. Hemkommun. Det föreslås att formuleringen av paragrafens 2 mom. ändras. När hemkommunen fastställs måste man ofta överväga till vilken kommun en person har den fastaste anknytningen, och därför bör formuleringen i lagen återspegla att det är en fråga om prövning. Därför ändras formuleringen enligt förslaget från ”fast anknytning” till den ”fastaste anknytningen”. Ändringen påverkar inte föreskriftens nuvarande tillämpningspraxis.

3 b §. Ändring av hemkommun i vissa situationer. Det föreslås att paragrafen ändras så att hänvisningen till socialvårdslagen är aktuell. Den nya socialvårdslagen (1301/2014) trädde i kraft den 1 april 2015. En bestämmelse i 16 a § i den lag som gällde tidigare avseende att en person flyttar till en annan kommun har flyttats till 60 § i den nya lagen. Därför föreslås det att hänvisningen till socialvårdslagen rättas.

6 a §. Folkbokföringskommun. Paragrafens 2 mom. föreslås få ett tillägg med en föreskrift om tidpunkten för anteckning om folkbokföringskommun, vilket tidigare ingick i 9 a § i lagen. Genom förslaget görs föreskrifterna tydligare eftersom tidpunkten för anteckningen hör ihop med föreskriften som i nuläget finns i 6 a § 2 mom. Ändringen påverkar inte det gällande rättsläget.

7 a §. Flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet. Paragrafens 1 mom. ändras enligt förslaget så att flyttningsanmälan härefter ska göras skriftligen, på elektronisk väg eller muntligen i samband med kundbesök. Hänsyftningen på att flyttningsanmälan kan göras per telefon stryks i bestämmelsen, och myndigheten har inte längre skyldighet att ordna telefon-tjänster som gäller flyttningsanmälan. Det ska fortfarande vara möjligt att komplettera flyttningsanmälan genom rättelse av uppgifter per telefon i samband med magistraternas normala verksamhet.

7 b §. Behörig magistrat. Det föreslås att paragrafen ändras så att den föreskriver vilken magistrat som är behörig i fortsättningen.

Paragrafens första moment ändras inte enligt förslaget. Enligt det kan vilken magistrat som helst ta emot en flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet. Det ska även i fortsättningen gå att föreskriva att uppgifter koncentreras till en eller flera magistrater genom förordning av finansministeriet.

Enligt förslaget fogas ett nytt moment till paragrafen enligt vilket det fastställs vilken magistrat som är behörig att göra de anteckningar som krävs med anledning av en anmälan. Föreskriften flyttas från den gällande 9 §, och ändringen påverkar inte det gällande rättsläget. Huvudregeln är därmed även i fortsättningen att såväl de flyttningsanmälningar som avses i 7 a § som de anteckningar som görs med stöd av 9 § kan göras av vilken magistrat som helst. Finansministeriet kan dock genom förordning föreskriva om behörighet som avviker från huvudregeln när de exakt avgränsade förutsättningarna i föreskriften uppfylls.

7 e §. Åligganden i samband med mottagandet av flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet. Den andra meningen i paragrafens 1 mom. som har en hänvisning till flyttningsanmälan per telefon ska enligt förslaget strykas eftersom telefontjänsten avvecklas. Vid kompletteringar per telefon bör magistraten fortfarande säkerställa att uppgifterna är tillförlitliga.

RP 78/2016 rd

Hänvisningsbestämmelsen i sista meningen i samma moment korrigeras eftersom det härefter föreskrivs om den behöriga magistraten i 7 b § 2 mom.

9 §. *Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun.* Det föreslås att paragrafen mer ingående reglerar uppgifterna i samband med antecknandet av hemkommun, bostad och folkbokföringskommun. Paragrafens rubrik ändras enligt förslaget så att också anteckning om bostad nämns där.

Enligt 1 mom. ska magistraten efter att ha fått en anmälan enligt 7 a § utan obefogat dröjsmål utifrån anmälan göra en anteckning i befolkningsdatasystemet om hemkommunen och bostaden där eller anteckna en folkbokföringskommun för en finsk medborgare med anledning av att denne stadigvarande bosätter sig utomlands. Enligt den gällande bestämmelsen ska magistraten anteckna saken inom tre vardagar. Nu föreslås det att föreskriften ändras så att den motsvarar befolkningsdatalagen, det vill säga att anteckningen ska göras ”utan obefogat dröjsmål”. Avsikten med föreskriften är inte att väsentligt förlänga tiden inom vilken anteckningen ska göras. Samtidigt som föreskriften förenhetligas med den i befolkningsdatalagen får magistraten dock en något mer flexibel möjlighet att behandla anmälningarna till exempel vid tillfällen när de hopar sig.

I andra momentet ges magistraten rätt att registrera uppgifter som den fått från annat håll än av personen själv i befolkningsdatasystemet. Bestämmelsen motsvarar nuvarande 9 § 2 mom.

Till tredje momentet fogas enligt förslaget en bestämmelse om vad magistraten bör göra om den har skäl att misstänka tillförlitligheten i de anmälningar som avses i 1 eller 2 mom. Om magistraten har anledning att misstänka att uppgifter är uppenbart felaktiga eller om anmälan är bristfällig eller annars är sådan att en tillförlitlig anteckning inte kan göras utifrån den, ska magistraten vid behov begära ytterligare uppgifter inom tre vardagar från det att anmälan kommit in. Bestämmelsen ger magistraten prövningsrätt med avseende på om den kan försäkra sig om tillförlitligheten. Avsikten är att magistraternas nuvarande praxis för säkerställandet av tillförlitligheten i princip bibehålls.

9 a §. *Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun i vissa fall.* Det föreslås att paragrafens rubrik ändras på grund av de bestämmelser som ska fogas till och flyttas till den. I fortsättningen reglerar paragrafen utöver anteckningarna som gäller bostad även anteckningarna om hemkommun och folkbokföringskommun i vissa särskilda fall.

Till paragrafens första moment flyttas de två sista meningarna i 9 § 1 mom. enligt vilka det, om en person saknar bostad, antecknas i befolkningsdatasystemet att han eller hon saknar stadigvarande bostad i kommunen. Om en persons bostadsadress inte kan anses tillförlitlig, kan man anteckna enbart hemkommunen i befolkningsdatasystemet. Ändringen påverkar inte det gällande rättsläget.

Lagen om hemkommun föreslås få en föreskrift enligt vilken det först kan antecknas i befolkningsdatasystemet att en person är på okänd ort och senare att han eller hon saknar hemkommun. Om man inte får en tillförlitlig uppgift om en persons bostad eller vistelse i Finland kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen är på okänd ort. Anteckningen kan göras till exempel när en person inte har en tillförlitlig adress och magistraten inte kan nå honom eller henne. När en person är på okänd ort står emellertid anteckningen om hemkommun kvar i den kommun där han eller hon senast hade en adress.

Om man inte fått någon uppgift om personens bostad eller vistelseort i Finland inom de två följande kalenderåren efter att det antecknades att personen befinner sig på okänd ort, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen saknar hemkommun. Anteckningen att en

person saknar hemkommun kräver således att det redan under minst två år har funnits en anteckning i befolkningsdatasystemet om att personen befinner sig på okänd ort, och att registermyndigheten under den tiden fått uppgifter om personens vistelse i Finland. Magistraten ska dessutom på det sätt som avses i 23 § i befolkningsdatalagen be om uppgifter om personen hos de myndigheter som kan bedömas ha uppgifter om saken för den aktuella tidsperioden innan en anteckning görs. Åtminstone Migrationsverket, Skatteförvaltningen och Folkpensionsanstalten är sådana myndigheter, men magistraten kan enligt egen bedömning be även andra myndigheter som avses i 23 § om uppgifter. För att anteckningen ska få göras krävs det således att magistraten kan säkerställa att man inte under de aktuella två kalenderåren fått uppgifter om var personen vistas och om bostad i den kommun som antecknats som hemkommun av befolkningsdatasystemets registeransvarige eller av andra myndigheter.

Eftersom det får antecknas att en person är på okänd ort samt saknar hemkommun endast när han eller hon inte kan nås har den registeransvarige ingen skyldighet att meddela den berörda om anteckningen efter att den har gjorts. Såväl en anteckning om att någon är på okänd ort samt en anteckning om att någon saknar hemkommun kan rättas i enlighet med föreskrifterna om rättelse av fel i register enligt 76 § i befolkningsdatalagen. Förfarandet förbättrar speciellt riktigheten och tillförlitligheten i fråga om anteckningarna om hemkommun för dem som flyttat utomlands, men samtidigt säkerställs de registrerades rättsskydd vad gäller eventuella felaktiga anteckningar.

I paragrafens tredje moment bibehålls enligt förslaget föreskriften i den nuvarande 9 a § om behandling av flyttningar inom hemkommunen. Föreskriften motsvarar det nuvarande rättsläget, men det föreslås att specialbestämmelsen där om rättelse av fel ska strykas. I fortsättningen tillämpas befolkningsdatalagens bestämmelser om rättelse av fel med stöd av den föreslagna 18 §.

11 §. Förvaltningsbeslut om anteckningen om hemkommun. I paragrafen föreskrivs det om förvaltningsbeslut som gäller anteckning av hemkommun eller bostad där eller om folkbokföringskommun samt om underrättelse om saken. Det gäller fall där en anteckning om hemkommun, bostad där eller folkbokföringskommun inte kan göras på det sätt som avses i 9 § utifrån de uppgifter en person anmält, utan beslutet är negativt för för hans eller hennes del, eller anteckningen görs utifrån uppgifter som fås av någon annan än den som flyttar eller en familjemedlem till honom eller henne.

Magistraten ska enligt föreskriften fatta ett skriftligt beslut och utan obefogat dröjsmål underrätta personen om sitt beslut om hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun som man inte har kunnat fatta enligt personens önskan eller som har fattats utifrån uppgifter som man fått av någon annan än den som flyttat eller av hans eller hennes familjemedlemmar. En anvisning om begäran om omprövning ska bifogas underrättelsen.

Med personen ifråga avses i föreskriften bland annat ett barns vårdnadshavare när ett beslut om hemkommun eller bostad avviker från uppfattningen hos den vårdnadshavare som enligt 15 § hörts i saken. Magistraten bör med stöd av föreskriften således meddela vårdnadshavaren sitt beslut om hemkommun och bostad. Vårdnadshavaren har enligt 16 § rätt att begära omprövning.

14 §. Försummelseavgift. Det föreslås att paragrafen upphävs. Försummelseavgiften har i praktiken inte påförts och bestämmelsen har till karaktären enbart förblivit ett hot om att avgiften kan påföras.

15 §. Hörande. Paragrafens 1 mom. föreslås få en klagande bestämmelse om att magistraten vid behov, om en flyttningsanmälan har gjorts för en person under 18 år av en familjemed-

lem som flyttar med honom eller henne, ge vårdnadshavarna tillfälle att lämna upplysningar med anledning av anmälan. Bestämmelsen påverkar inte det gällande rättsläget, men avsikten med den är att klarlägga tolkningen av föreskrifterna i fall där magistraten har skäl att misstänka att barnets faktiska boende inte motsvarar anmälan. Bestämmelsen befäster nuvarande praxis där magistraten enligt principerna i förvaltningslagen vid behov kontaktar barnets vårdnadshavare i fall där en flyttningsanmälan är oklar.

När magistraterna antecknar hemkommun och bostad enligt lagen om hemkommun utreder de personernas faktiska boende i relation till anmälan. Magistraterna ska därför även i fråga om minderårigas flyttningar försöka utreda barnets faktiska bostad. Magistraten kan i denna verksamhet inte ta ställning till eller utreda om beslutet om barnets boende har fattats exempelvis på det sätt som bestämmelserna om barns vårdnad och umgängesrätt kräver. Klargörandet av var ett barn verkligen bor kan emellertid förutsätta att man tar reda på vårdnadshavarnas åsikt. Magistraterna bör därför vid behov höra barnets båda vårdnadshavare till exempel när det anmäls att ett barn tillsammans med en av vårdnadshavarna flyttar från den gemensamma adressen till en ny. En vårdnadshavare som bor på annan adress bör höras också till exempel när magistraten misstänker att det i tidigare skeden av behandlingen av ärendet har visat sig att vårdnadshavare som bor på olika adresser har olika uppfattning om det faktiska boendet.

Paragrafens andra moment upphävs enligt förslaget då försummelseavgiften avskaffas.

4 kap. *Begäran om omprövning och ändringssökande.* Det föreslås att rubriken för fjärde kapitlet ändras så att den motsvarar de föreslagna ändringarna i kapitlet. Kapitlet reglerar begäran om omprövning och ändringssökande.

16 §. *Begäran om omprövning.* Rubriken för paragrafen ändras enligt förslaget så att den motsvarar bestämmelsens innehåll.

Paragrafen reglerar tillämpandet av begäran om omprövning av förvaltningsbeslut som fattats med stöd av denna lag. Det föreslås att omprövning av ett beslut som avses i 11 § i lagen får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen.

Avsikten med förslaget är att göra relationen mellan tillämpningen av lagen om hemkommun och befolkningsdatalagen tydligare. Förvaltningsbeslut som fattas med stöd av lagen om hemkommun är de beslut som avses i 11 § i lagen och som det ska vara möjligt att begära omprövning av. I dessa fall får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen. Omprövning begärs hos den myndighet som har fattat beslutet.

17 §. *Ändringssökande.* Rubriken för paragrafen ändras enligt förslaget så att den motsvarar bestämmelsens innehåll.

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning som avses ovan i 16 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. En registermyndighets beslut som gäller föreläggande enligt 12 § får också överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelsen föreslås dessutom få en föreskrift om myndigheters rätt att anföra besvär. En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får enligt det föreslagna 2 mom. anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Bestämmelsen motsvarar befolkningsdatalagens bestämmelse om myndigheters rätt att anföra besvär och är nödvändig för att en enhetlig rättspraxis ska upprätthållas. En enhetlig rättspraxis har i dessa fall en viktig betydelse ef-

tersom det är frågan om lösningar som gäller behandling av personuppgifter och registerföring och som kräver praktisk och teknisk specialiserad sakkunskap. Myndigheten kan ha ett äkta intresse av att få högsta förvaltningsdomstolen att behandla till exempel ett beslut som gäller hur hemkommunen bestäms för en invandrande utlänning. Föreskriftens tillämpningsområde gäller magistraten som är den myndighet som fattar beslut med stöd av denna lag. Antalet besvär kan bedömas bli synnerligen marginellt, och dessutom tillämpas förfarandet med besvärstillstånd på myndigheternas besvär. Då väljer högsta förvaltningsdomstolen med stor sannolikhet endast ut fall som har en särskild betydelse just i fråga om grunderna för fastställandet av hemkommun och för tillämpningen.

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som gäller vite som avses i lagens 13 § finns i viteslagen. Eftersom beslut som gäller vite har samband med situationer som gäller föreläggande enligt 12 § 2 mom. ska ändring i ett ärende som gäller vite därför enligt huvudförpliktelsen sökas hos förvaltningsdomstolen i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen.

5 kap. Rättelse av fel. Det föreslås att rubriken för femte kapitlet ändras så att den motsvarar de föreslagna ändringarna i kapitlet. I kapitlet regleras det hur fel beträffande hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun kan rättas.

18 §. Rättelse av fel som gäller hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun. Rubriken för paragrafen ändras enligt förslaget så att den motsvarar bestämmelsens innehåll.

När det är fråga om andra fel än rättelse av en anteckning om hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun enligt tillämpningsområdet för 16 § föreslås det att bestämmelserna om rättelse på den registeransvariges initiativ eller på den registrerades begäran tillämpas på förfarandet enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster. Uppgifter om hemkommun, bostad där samt folkbokföringskommun kan, liksom även andra uppgifter som registrerats i befolkningsdatasystemet, rättas på det sätt som avses i 76 § i befolkningsdatalagen.

Avsikten med bestämmelsen är att säkerställa möjligheten att rätta felaktiga uppgifter när ett fel upptäcks i uppgifter som registrerats i befolkningsdatasystemet antingen efter det att tidsfristen för omprövningsbegäran som avses i 16 § har löpt ut eller då det gäller ett fel som uppstått vid registreringen av uppgifterna eller av någon annan orsak.

Eftersom befolkningsdatalagen tillämpas som allmän lag på alla anteckningar som görs i befolkningsdatasystemet görs rättsläget tydligare med en föreskrift som gäller rättelse av fel i uppgifter om hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun även i befolkningsdatalagen.

19 §. Begäran om omprövning och ändringssökande gällande beslut om rättelse av fel. Rubriken för paragrafen ändras enligt förslaget så att den motsvarar bestämmelsens innehåll.

I paragrafen konstateras det att bestämmelserna i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster tillämpas på begäran om omprövning och ändringssökande som gäller beslut om rättelse av ett fel.

1.2 Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

7 §. Föremål för registrering. Enligt förslaget ändras bemyndigandet som gäller närmare bestämmelser om administrativa och andra motsvarande områdesindelningar i paragrafens 1 mom. 6 punkt från att ha utfärdats genom förordning av finansministeriet till att utfärdas genom förordning av statsrådet. Områdesindelningarna i fråga har reglerats i finansministeriets

förordning om administrativa och andra motsvarande områdesindelningar som ska registreras i befolkningsdatasystemet (863/2014). I fortsättningen kan föreskrifterna om områdesindelningarna meddelas genom statsrådets förordning om befolkningsdatasystemet vilket skapar klarhet i helheten av bestämmelser.

21 §. Allmän behörighet att uppdatera uppgifter. Det föreslås att paragrafens andra moment får ett tillägg om Befolkningsregistercentralens uppgift att upprätthålla den tjänst för anmälan av uppgifter som fungerar med hjälp av automatisk databehandling. Med hjälp av tjänsten kan uppgifter registreras i befolkningsdatasystemet på basis av anmälan som den registrerade själv gjort under förutsättning att anteckningarna kan göras utan tilläggsutredningar och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller. Avsikten med föreskriften är att förbättra tillförlitligheten och riktigheten i befolkningsdatasystemets uppgifter så att det går lättare och snabbare att spara uppgifterna som de registrerade själva anmäler. Anmälan via tjänsten som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling ska vara möjlig endast när registreringen av uppgifterna inte kräver att magistraten prövar deras tillförlitlighet.

Enligt förslaget flyttas den gällande paragrafens andra moment till att bli det tredje momentet, och det föreslås att en hänvisning om överföring av behörighet även fogas till det nya 2 mom. På så sätt kan det i fråga om uppgifter som avses i 2 mom. och som en registrerad anmäler själv genom förordning av statsrådet föreskrivas om överföring mellan registerförvaltningsmyndigheterna av behörigheten att registrera och rätta uppgifter, om åtgärden kan förbättra tillgången till tjänster, kvaliteten på datainnehållet i systemet eller verksamhetens effektivitet eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning inom registerförvaltningen.

23 §. Rätt att få uppgifter från myndigheter. Det föreslås att bestämmelsen om den registeransvariges rätt att få uppgifter ändras så att den registeransvarige trots sekretessbestämmelserna av de myndigheter som räknas upp i första momentet har rätt att få de uppgifter den med stöd av denna lag har rätt att registrera i befolkningsdatasystemet. Det ska vara möjligt att få uppgifter som en annan myndighet har när uppgifterna behövs för att säkerställa riktigheten i befolkningsdatasystemets uppgifter. En ytterligare förutsättning för att få uppgifterna är att de behövs för uppdatering och annan behandling av befolkningsdatasystemet.

Den registeransvarige har enligt bestämmelsen rätt att få uppgifter av följande: domstolarna och Brottsåklagarmyndigheten, religionssamfundet, verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom socialvården, de kommunala myndigheterna, Lantmäteriverket, myndigheterna inom utlänningsförvaltningen, Skatteförvaltningen, Folkpensionsanstalten, utrikesministeriet och dess verksamhetsenheter. Myndigheterna motsvarar den gällande bestämmelsen och avsikten är att även i fortsättningen tillämpa den etablerade tolkningen. Med till exempel utlänningsförvaltningens myndigheter avses de myndigheter till vilkas uppdrag det hör att sköta registrerings- och tillståndsärenden för utlänningar som flyttar till Finland, såsom Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet. Med utrikesministeriets verksamhetsenheter syftas det på de myndigheter som avses i lagen om konsulära tjänster (498/1999).

Rätten att få uppgifter begränsas till endast de uppgifter som den registeransvarige med stöd av denna lag har rätt att registrera i befolkningsdatasystemet. Uppgifter kan således fås endast om de föremål för registrering som avses i lagens 7 § och endast om de uppgifter som enligt lagens 13–17 § ska registreras i befolkningsdatasystemet.

Med stöd av bestämmelsen är det möjligt att planera och tillämpa metoder mellan de aktuella myndigheternas datasystem som fungerar med hjälp av automatisk databehandling och med vilka man kan kontrollera att uppgifterna i registren motsvarar varandra. Magistraterna som också fungerar som registerförare har med stöd av bestämmelsen rätt att i enskilda fall i fråga

om uppgifter som är registrerade eller som ska registreras i befolkningsdatasystemet begära motsvarande uppgifter av de andra myndigheterna. Den registeransvarige bör dock försäkra sig om att endast de uppgifter som man har rätt att registrera i befolkningsdatasystemet går att överföra mellan myndigheterna. Bestämmelsen påverkar inte andra myndigheters skyldighet att registrera uppgifter i sina register. Bestämmelsen gör det möjligt att kontrollera till exempel en uppgift om en persons dödsfall hos andra myndigheter som har fått uppgiften och som har rätt att behandla uppgiften i sitt datasystem.

Eftersom uppgifterna har anmälts till en myndighet som har vidarebefordrat dem till registerförvaltningen ska de i princip kunna anses tillförlitliga och aktuella. Om emellertid den myndighet som lämnar uppgifterna i samband med detta gör förbehåll beträffande uppgifternas tillförlitlighet ska de inte få registreras i befolkningsdatasystemet förrän tillförlitligheten har säkerställts. Att uppgifterna är aktuella och tillförlitliga kan säkerställas exempelvis genom att man jämför registeruppgifterna på teknisk väg, eller genom att de berörda personerna vid behov ges möjlighet att redogöra för uppgifternas integritet. Uppgifter som registrerats i befolkningsdatasystemet efter ett sådant förfarande ska självfallet kunna lämnas ut och också i övrigt behandlas på samma sätt som de andra uppgifterna i systemet.

I paragrafens andra moment föreslås en förtydligande föreskrift om när myndigheten som lämnar ut uppgifter har rätt att vägra lämna ut dem. I föreskriften konstateras det att man inte har rätt att få uppgifter om myndigheten som lämnar ut uppgifter har erhållit dem på basis av ett sådant internationellt avtal om informationsutbyte som förhindrar användningen av uppgifterna för att uppdatera och i övrigt behandla uppgifter i befolkningsdatasystemet.

26 §. Anmälning av uppgifter. Det föreslås att paragrafen ändras så att bestämmelsen om förfaringsätt avseende anmälan av uppgifter som ingår i 2 mom. för tydlighetens skull flyttas så att den ingår i samma helhet som de andra bestämmelserna om förfaringsätt i lagens 75 §. Ändringen är lagstiftningsteknisk och påverkar inte förfarandet vid anmälan av uppgifter.

36 §. Spärrmarkering och informationsskyldighet. För att skapa klarhet i 36 § som gäller spärrmarkering ska ordningen på momenten enligt förslaget ändras. Dessutom föreslås det att ett skrivfel i paragrafen korrigeras i den finska språkdräkten. Ändringarna påverkar inte det gällande rättsläget.

I paragrafens första moment anges grunderna för att en spärrmarkering ska göras. Enligt detta kan, om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet. Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos magistraten. När en person ansöker om spärrmarkering ska magistraten ge personen möjlighet att anmäla en sådan kontaktadress för registrering i befolkningsdatasystemet som får lämnas ut även till andra än de myndigheter som avses i 3 mom.

I andra momentet föreskrivs det om magistratens uppgifter när en spärrmarkering görs. Magistraten ska informera sökanden om spärrmarkeringens direkta konsekvenser. En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder. Av särskilda skäl kan spärrmarkeringen gälla tills vidare.

Tredje momentet föreskriver om spärrmarkeringens konsekvenser. Enligt det får, efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet, uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i lag eller föreskrivs eller bestäms med

stöd av lag och som berör denna persons rättigheter eller skyldigheter. Spärrmarkeringen gäller också uppgifter som specificerar och lokaliserar sådana fastigheter, byggnader, lägenheter eller lokaler som personen äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när hans eller hennes uppgifter lämnas ut från befolkningsdatasystemet.

37 §. *Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering.* Paragrafen föreslås få ett nytt tredje moment med en bestämmelse om situationer där spärrmarkerade enskilda uppgifter lämnas ut. Avsikten med bestämmelsen är att befästa tillämpandet av den nuvarande befolkningsdatalagen, personuppgiftslagen, förvaltningslagen och offentlighetslagen när registerföraren i enskilda fall lämnar ut uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter i synnerhet med stöd av rätten i personuppgiftslagen att kontrollera uppgifter i register.

Enligt bestämmelsen ska magistraten utreda grunden för spärrmarkeringen eller höra den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare innan enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut med stöd av bestämmelserna om den registrerades rättighet i denna lag eller i personuppgiftslagen till andra än myndigheter. Ett skriftligt beslut ska fattas om utlämnade av enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter.

Bestämmelsen förutsätter i samband med att spärrmarkerade uppgifter lämnas ut att det bedöms om utlämnandet kan ha betydelse med tanke på säkerheten för den som omfattas av en spärrmarkering eller för hans eller hennes familjemedlemmar. I princip ska bestämmelsen tillämpas i fall där en person begär uppgifter om dem som han eller hon är vårdnadshavare för med stöd av rätten att kontrollera register och dessa personer har en anteckning om spärrmarkering i befolkningsdatasystemet. Bestämmelsen befäster det förfaringsätt som myndigheterna ska följa också enligt nuvarande lagstiftning. Myndigheten ska således försäkra sig om orsaken till spärrmarkeringen så att spärrmarkerade uppgifter inte lämnas ut till den person som är upphovet till att markeringen gjorts.

Om magistraten redan känner till orsaken till en spärrmarkering eller om man av något annat skäl vägrar lämna ut uppgifterna behöver grunderna för spärrmarkeringen inte utredas och föremålet för den behöver inte höras. Enligt bestämmelsens formulering ska hörandet ske innan utlämnandet, men om beslutet är negativt för den som begär uppgifter kräver bestämmelsen inget hörande. Man har dock möjlighet att begära omprövning och söka ändring i ett negativt beslut, och då kan ärendet i sista hand komma att avgöras i domstol.

Ett beslut om utlämnande av enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter ska enligt bestämmelsen fattas skriftligen. Det är alltså möjligt att begära omprövning av ett beslut enligt lagens 76 a §, och bestämmelsen innebär ett undantag från förfarandet om utlämnande av uppgifter som avses i lagens 50 § 3 mom. Enligt detta ska ett skriftligt beslut om utlämnandet fattas endast vid behov, om det är fråga om ett skriftligt utlämnande av namn- och kontaktuppgifter om en enskild person eller utfärdande av intyg, utdrag eller kopior.

Paragrafen får enligt förslaget dessutom en föreskrift enligt vilken beslutet får verkställas trots att ändring har sökts, om den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare inte har motsatt sig att uppgifter lämnas ut. Om myndigheten som lämnar ut uppgifter således har hört den som omfattas av en spärrmarkering innan utlämnandet och om denna person motsätter sig ett utlämnande kan beslutet verkställas först efter att tidsfristen för omprövningsbegäran har löpt ut eller ärendet har avgjorts genom överklagandeförfarande.

RP 78/2016 rd

De föreslagna bestämmelserna tillämpas enligt formuleringen inte heller på massutlämnande av uppgifter som sker med stöd av befolkningsdatalagen och inte heller på utlämnande av spärrmarkerade uppgifter till en myndighet.

Paragrafens två första moment ändras inte.

75 §. *Förfarande vid registrering av uppgifter.* Paragrafen föreslås reglera den registeransvariges skyldigheter i samband med registrering av uppgifter. Rubriken för paragrafen ändras enligt förslaget så att den motsvarar bestämmelsens innehåll. Syftet med ändringen är att skapa klarhet i den registeransvariges skyldigheter när anteckningar görs i register.

Enligt förslaget flyttas föreskriften om förfarande i 26 § 2 mom. i den nuvarande lagen till första momentet i denna paragraf. Enligt den ska den registeransvarige innan uppgifterna registreras i befolkningsdatasystemet försäkra sig om vem som anmält uppgifterna och om dennes rätt att anmäla uppgifter samt om att anmälan i övrigt är tillförlitlig. Den registeransvarige ska registrera uppgifterna i befolkningsdatasystemet utan obefogat dröjsmål. Ändringen påverkar inte föreskriftens nuvarande tillämpningspraxis.

Paragrafens andra moment föreslås få ett tillägg med en föreskrift om förfarandet när den registeransvarige vägrar att anteckna uppgifter i befolkningsdatasystemet i enlighet med en persons önskan. Enligt föreskriften ska den registeransvarige meddela ett beslut där en uppgift som antecknats avviker från det som personen har anmält. Också fall där en uppgift inte alls har kunnat registreras i befolkningsdatasystemet hör till tillämpningsområdet för bestämmelsen.

I den föreslagna bestämmelsen ingår också den registeransvariges möjlighet att begära ytterligare utredningar om en uppgift som ska registreras. Den registeransvarige har på så sätt möjlighet att be personen om ytterligare upplysningar innan anteckningen görs. Om en anteckning inte heller då kan göras enligt önskan ska den registeransvarige meddela personen sitt beslut. Beslutet ska meddelas skriftligen och anvisningar om hur man begär omprövning ska bifogas.

För tydlighetens skull hänvisas det i paragrafen till att anvisningen om begäran om omprövning kan begäras med stöd av någon annan lag när den registeransvariges prövning av registeranteckningen grundar sig på fakta som ska bedömas med stöd av annan lagstiftning. Speciallagarna i fråga ska således tillämpas vid omprövning till exempel när en registeranteckning grundar sig på exempelvis tillämpning av lagstiftningen om namn eller på bestämmelser i andra lagar som gäller äktenskap.

76 §. *Rättelse av uppgifter.* Paragrafen ska enligt förslaget reglera rättelse av fel som upptäckts i uppgifter som finns registrerade i befolkningsdatasystemet. Bestämmelsen motsvarar till principen bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse av fel i register, och syftet med den är att säkerställa effektiva rättsskyddsgarantier samt att riktigheten och tillförlitligheten i uppgifterna i befolkningsdatasystemet säkerställs effektivt.

I paragrafens första moment regleras den registeransvariges skyldighet att på eget initiativ eller på yrkande av en part rätta fel. Med rättelse av fel avses uttryckligen rättelse av en tidigare registrerad uppgift i fall där det inte har skett någon ändring i grunden för uppgiften utan den kan bedömas ha varit oriktig när den registrerades. Om det gäller en registeranteckning som ska göras på grund av ändrade förhållanden är det fråga om registrering av en uppgift där förfarandet enligt 75 § ska iakttas. Förfarandet som avses i paragrafen gäller således rättelse av skriv- eller sakfel som inträffat tidigare, inte registrering av en ny eller ändrad uppgift.

Den registeransvarige är skyldig att på eget initiativ korrigera oriktiga uppgifter som kommit fram i uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Innan en uppgift korrigeras ska vid behov den vars intressen, rättigheter eller skyldigheter en anteckning gäller ges möjlighet att bli hörd. Möjligheten att bli hörd bör ges i fall där felet kan antas ha uppkommit till exempel för att lagen tillämpats på fel sätt eller på en felbedömning av den registeransvarige när uppgifterna registrerades. Den registeransvarige kan emellertid rätta ett uppenbart fel utan att den registrerade hörs. Det är då närmast fråga om klara skrivfel eller uppenbara fel som den registeransvarige upptäckt i samband med masskontroll av uppgifter och där en rättelse inte påverkar den vars rättigheter, intressen eller skyldigheter anteckningen gäller. I andra fall bör den registeransvarige ge personen tillräckligt med tid att reagera på förfarandet för rättelsen. En tidsfrist på cirka två veckor kan på grund av registrets offentliga tillförlitlighet anses vara en tillräcklig tid.

I paragrafens andra moment föreskrivs det om skyldigheten att fatta ett skriftligt beslut och ge den registrerade anvisning om hur omprövning begärs när beslutet inte överensstämmer med personens uppfattning. Genom bestämmelsen säkerställer man att den person vars rättigheter, intressen eller skyldigheter anteckningen gäller först kan få en ny bedömning av beslutet om rättelse av ett fel genom förfarandet med omprövning och sedan vid behov genom det egentliga besvär förfarandet. Enligt bestämmelsen ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut om detta och ge anvisningar om hur omprövning kan begäras enligt 76 a § om den registeransvarige inte godkänner ett yrkande som avses i 1 mom. eller om en uppgift rättas på ett sätt som inte stämmer överens med den redogörelse som den berörda personen lämnat.

I paragrafens tredje moment anges på samma sätt som i det gällande rättsläget att magistraten innan den fattar beslut ska be Migrationsverket om utlåtande om rättelsen av en uppgift gäller en registeranteckning om en utländsk medborgare som avses i 10 §.

76 a §. Begäran om omprövning. Paragrafen föreslås reglera omprövningsförfarandet för förvaltningsbeslut som fattas med stöd av denna lag. Bestämmelserna i förvaltningslagen tillämpas på begäran om omprövning.

Omprövning kan begäras i alla beslut som fattas uteslutande med stöd av denna lag. Också i fråga om beslut i enlighet med 75 § 2 mom. som fattats uteslutande med stöd av befolkningsdatalagen och som är negativa ur den registrerades synvinkel samt i beslut om rättelse med stöd av 76 § ska man således begära omprövning hos myndigheten som fattat beslutet innan man anför besvär hos förvaltningsdomstolen.

Avsikten med bestämmelsen är att i fråga om förvaltningsbeslut säkerställa möjligheten till begäran om omprövning i 30 dagar med stöd av förvaltningslagen och därefter möjligheten att ytterligare söka ändring hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsbeslut som fattas med stöd av befolkningsdatalagen är i nuläget till exempel följande: beslut om ändring av personbeteckning som avses i 12 §, beslut om spärrmarkering som avses i 36 §, beslut med stöd av 37 § 3 mom. som föreslås och som gäller utlämnande av uppgifter som omfattas av spärrmarkering, beslut med stöd av 50 § som gäller utlämnande av uppgifter, beslut med stöd av 64 § som gäller ändring av elektroniska kommunikationskoder, beslut med stöd av 66 och 67 § i lagen som gäller beviljande av certifikat samt de beslut som nämns ovan som fattats i enlighet med 75 § 2 mom. och 76 §.

Om magistraten ska pröva grunden för uppgifter som ska registreras i befolkningsdatasystemet med stöd av annan speciallagstiftning tillämpas föreskrifterna om omprövning i de aktuella speciallagarna samt föreskrifterna om ändringssökande. Befolkningsdatalagens föreskrifter om begäran om omprövning garanterar på så sätt möjligheten att begära omprövning endast vad gäller förvaltningsbeslut med stöd av befolkningsdatalagen, det vill säga när registre-

ringen av uppgifter i befolkningsdatasystemet inte föregås av magistratens prövning med stöd av speciallagarna såsom namnlagen eller äktenskapslagen. Föreskriften förbättrar tillsammans med regleringen om rättelse av uppgifter enligt 76 § de registrerades rättsskydd.

76 b §. Ändringssökande. Paragrafen reglerar ändringssökande i ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning som avses i 76 a §. Förvaltningsprocesslagens bestämmelser tillämpas på ändringssökandet. Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändringen skapar klarhet i besvär som riktas till förvaltningsdomstolen så att ändring kan sökas endast i beslut som den registeransvarige fattat med anledning av begäran om omprövning. Avsikten är att registerföraren ska ha effektivare möjligheter än förr att rätta såväl fel som eventuellt förekommer i de registrerade uppgifterna som förvaltningsbeslut som fattats med stöd av begäran om omprövning enligt denna lag. Målet är att ytterligare minska antalet besvär som går till förvaltningsdomstolen.

Paragrafen ska även reglera att också en myndighet, vars beslut förvaltningsdomstolen har upphävt eller ändrat, får anföras besvär över förvaltningsdomstolens beslut. Bestämmelsen motsvarar nuläget. Med registerförvaltningsmyndigheter avses Befolkningsregistercentralen och magistraterna. Det är nödvändigt att registerförvaltningsmyndigheten har rätt att anföras fortsatta besvär för att en enhetlig förvaltningsrättspraxis ska upprätthållas. En enhetlig förvaltningsrättspraxis har i dessa fall en viktig betydelse eftersom det är frågan om lösningar som gäller behandling och registerföring av personuppgifter som kräver praktisk och teknisk specialiserad sakkunskap. Antalet besvär har traditionellt varit relativt obetydligt i dessa fall.

Enligt paragrafens 3 mom. finns bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som gäller vite i viteslagen.

1.3 Lagen om beskattningsförfarande

5 §. Hemkommun. En skattskyldigs hemkommun vid beskattningen fastställs enligt 5 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). Enligt bestämmelsen betraktas som en fysisk persons hemkommun den kommun där han eller hon vid utgången av det föregående skatteåret ska anses ha haft bostad enligt lagen om hemkommun (hemkommun vid årsskiftet). Det finns ingen reglering i lagen om beskattningsförfarande eller i annan lagstiftning om beskattningsförfarandet som gäller praxis när en skattskyldig person inte har någon hemkommun enligt lagen om hemkommun. För verkställandet av beskattning även av dem för vilka det antecknats att de saknar hemkommun är det emellertid nödvändigt att en hemkommun vid beskattningen bibehålls. Därför föreslås det att en föreskrift om saken fogas till 5 § 1 mom. i lagen. Paragrafens första moment föreslås få en ny föreskrift som anger att om det på det sätt som avses i lagen om hemkommun har antecknats i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun, ska den kommun som senast varit personens hemkommun betraktas som personens hemkommun. Om man i samband med verkställandet av beskattningen får vetskap om en persons vistelse i Finland efter att det antecknats att han eller hon saknar hemkommun har också befolkningsregisterföraren genom samarbete mellan myndigheterna möjlighet att rätta den antecknade uppgiften i befolkningsdatasystemet på det sätt förfarandet som gäller rättelse enligt befolkningsdatalagen avser.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

På grund av ändringsförslagen i propositionen ska författningar på lägre nivå ändras bland annat på grund av att hänvisningar till paragrafer ändras.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2016.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I 10 § 1 mom. i grundlagen tryggas vars och ens privatliv, och det förutsätts att skydd för personuppgifter regleras genom lag. Grundlagens hänvisning till skydd för personuppgifter kräver bestämmelser på lagnivå om denna rätt, men regleringen av detaljer överläts till lagstiftaren att bedöma. Kravet på reglering genom lag sträcker sig enligt grundlagsutskottets beslutspraxis åtminstone till registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål inbegripet uppgifternas tillförlitlighet, förvaringstiden för uppgifterna i personregistren, den registrerades rättsskydd samt möjligheten att lämna ut personuppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 25/1998 rd 2/II, GrUU 12/2002 rd och GrUU 14/2000 rd).

I propositionen föreslås det inga ändringar i befolkningsdatasystemets användningsändamål, datainnehåll eller förvaringstiden av uppgifterna som registreras. Genom förslaget som gäller 23 § i befolkningsdatalagen vill man dock göra användningsområdet för befolkningsdatasystemets registeransvarigas rätt att få uppgifter mer tidsenligt för att förbättra deras möjligheter att utnyttja moderna elektroniska metoder för informationsförmedling samt på så sätt effektivisera möjligheten att få uppgifter från andra myndigheter och till den delen säkerställa riktigheten i uppgifterna som registreras i systemet.

Den gällande lagens detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter man har rätt att få av andra myndigheter kräver att bestämmelserna ändras alltid när det behövs andra uppgifter än de som räknas upp i bestämmelsen. Bestämmelsen måste ändras också när den registeransvarige med stöd av befolkningsdatalagen redan har laglig rätt att registrera uppgifterna i fråga i befolkningsdatasystemet. Regleringen blir en administrativ börda och förhindrar att uppgifter kan kontrolleras i en annan myndighets register för att säkerställa deras tillförlitlighet på ett sätt som till kostnaderna och det administrativa förfarandet är effektivt samt lättare. Samtidigt kan riktigheten och motsvarigheten mellan registren – och samtidigt den registrerades rättsskydd – försämrats. Bestämmelsen som föreslås påverkar också till exempel den nu föreslagna ändringen i lagen om hemkommun. Enligt den ska den registeransvarige göra förfrågningar hos andra myndigheter om de kan bedömas ha uppgifter om saken innan det antecknas i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun. Om bestämmelsen om rätten att få uppgifter är mycket stel och detaljerad kan det hända att den registeransvariges rätt att kontrollera och få uppgifter bland annat vid tillämpningen av denna bestämmelse väsentligen försvåras och påverkar myndigheternas informationsförsörjning negativt.

Regleringen är viktig med tanke på skyddet för privatliv och personuppgifter enligt grundlagens 10 §. Enligt 1 mom. i den utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis (t.ex. GrUU 19/2012 rd s. 2/I) begränsas lagstiftarens spelrum dock av att skyddet för personuppgifter utgör en del av skyddet för privatlivet i samma moment. På det hela taget handlar det om att lagstiftaren måste tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna över lag. Lagstiftaren är vid prövningen bunden av att vissa omständigheter måste regleras i fråga om skyddet för personuppgifter. Sådana omständigheter är åtminstone registreringens syfte, innehållet i de personuppgifter som registreras, tillåten användning inbegripet rätten att lämna ut dem, uppgiftslagringsperioden samt den registrerades rättstrygghet. Lagregleringen ska dessutom vara heltäckande och detaljerad (t.ex. GrUU 19/2012 rd., s. 2/I, GrUU 35/2004 rd. s. 2/II och GrUU 51/2002 rd. s. 2/I).

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över uppgiftsinnehållet. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte. Å andra sidan har utskottet ansett att grundlagen inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (se t.ex. GrUU 62/2010 rd., s. 4/I och GrUU 59/2010 rd, s. 4/I).

I 13–17 § i befolkningsdatalagen anges noggrant avgränsat och detaljerat de uppgifter som får registreras i befolkningsdatasystemet. Endast en liten del av uppgifterna kan kategoriseras som känsliga enligt personuppgiftslagen. Befolkningsdatalagens bestämmelser är detaljerade och föreskriver noggrant avgränsande om utlämnandet, skyddet, förvaringen av uppgifterna och om personerna som hanterar dem. Alla begränsningar som gäller behandlingen av uppgifter framgår av föreskrifterna om offentlighet för uppgifterna i befolkningsdatasystemet och utlämnande av uppgifter enligt 4 kap. och uppföljning och övervakning av behandlingen av uppgifter enligt 5 kap. I dessa föreskrifter har omständigheter som gäller privatlivet och skyddet av personuppgifter samt datasekretessen en central ställning.

Enligt den bestämmelse som nu föreslås i 23 § är förutsättningen för att få uppgifter av en annan myndighet att uppgifterna är sådana som får registreras med stöd av befolkningsdatalagen och att de gäller verksamhetsområdet för myndigheten som lämnar ut uppgifterna. Rätten att få uppgifter utvidgas således inte enligt förslaget jämfört med i nuläget och den gäller inte uppgifter som det inte reglerats detaljerat om i lag. Dessutom är kravet för tillämpning av bestämmelsen att rätten att få uppgifter används för att säkerställa riktigheten i befolkningsdatasystemets uppgifter och att kravet på att de är behövliga för uppdatering och annan behandling av systemet uppfylls.

Befolkningsdatasystemets offentliga tillförlitlighet enligt 18 § i befolkningsdatalagen samt aktsamhetsplikten enligt 5 § och felfrihetskravet enligt 9 § 2 mom. i personuppgiftslagen ställer krav på att den registeransvarige regelbundet ska förhindra att oriktiga, ofullständiga eller inexakta personuppgifter förekommer i registret. Den registeransvarige ansvarar dessutom alltid för säkerställandet av att uppgifterna är tillförlitliga och att de uppgifter som kontrolleras i en annan myndighets register inte får registreras utan att tillförlitligheten är säkerställd. Föreskriften möjliggör ett bättre samarbete mellan myndigheterna än förr vid säkerställandet av personuppgifters riktighet, vilket kan anses vara en önskvärd utvecklingstrend med tanke på skyddet för privatlivet och rättsskyddet.

I bestämmelsen beaktas de noggranna tillämpningsuppgifterna för att användandet av rätten att få uppgifter kräver att uppgifterna i enlighet med 9 § 1 mom. i personuppgiftslagen är behövliga för uppdateringen eller annan behandling av befolkningsdatasystemet. Att ställa upp ett "nödvändighetskrav" utöver dessa noggranna krav på hanteringen kan med tanke på den som tillämpar lagen leda till en situation där det i praktiken visar sig omöjligt att kontrollera uppgifter mellan register eller att tillämpningspraxis blir oenhetlig.

Dessa krav tillsammans med den registeransvariges noga reglerade skyldigheter i fråga om aktsamhet, förvaring och noggrannhet utgör en helhet där en utvidgad rätt att få uppgifter kan anses acceptabel med hänsyn till grundlagens 10 § 1 mom. De allmänna skyldigheter och begränsningar som lagstiftningen om hantering av personuppgifter ställer samt grundlagsutskottets beslutspraxis som styr tolkningen av 10 § 1 mom. i grundlagen har beaktats i propositionen.

RP 78/2016 rd

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. Bestämmelserna om bemyndigandet att utfärda förordning ändras inte enligt förslaget. De bemyndiganden att utfärda förordning som föreslås motsvarar gällande lagstiftning och uppfyller villkoren i grundlagen. Med hänvisning till det ovan sagda kan lagförslagen enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförs ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om hemkommun

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om hemkommun (201/1994) 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 624/2004, och
ändras 2 § 2 mom., 3 b §, 6 a § 2 mom., 7 a § 1 mom., 7 b §, 7 e § 1 mom., 9, 9 a, 11 och 15 §, rubriken för 4 kap., 16 och 17 §, rubriken för 5 kap. samt 18 och 19 §, av dem 3 b § sådan den lyder i lag 1377/2010, 6 a § 2 mom. och rubriken för 4 kap. sådana de lyder i lag 1650/1995, 7 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 624/2004, 7 b §, 7 e § 1 mom. och 9, 9 a, 11, 15, 18 och 19 § sådana de lyder i lag 1095/2010 samt 16 och 17 § sådana de lyder i lagarna 624/2004 och 1095/2010, som följer:

2 §

Hemkommun

Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovan nämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen.

---

3 b §

Ändring av hemkommun i vissa situationer

En persons hemkommun ändras om han eller hon flyttar till en annan kommun i en situation som avses i 60 § i socialvårdslagen (1301/2014).

6 a §

Folkbokföringskommun

Om en finsk medborgare inte har haft hemkommun i Finland, bestäms hans eller hennes folkbokföringskommun enligt moderns, faderns eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun i nämnd ordning. Folkbokföringskommunen är den kommun som vid den tidpunkt då han eller hon fick finskt medborgarskap var föräldrarnas eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun. Om varken föräldrarna eller maken då inte hade någon hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, är folkbokföringskommunen Helsingfors. An-

RP 78/2016 rd

teckningen om folkbokföringskommunen görs när uppgifter om personen första gången registreras i befolkningsdatasystemet.

7 a §

Flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Flyttningsanmälan kan göras skriftligen, med hjälp av elektronisk kommunikation eller muntligen i samband med kundbesök. Anmälan om flyttning till Finland och anmälan om flyttning till utlandet ska göras skriftligen eller med hjälp av elektronisk kommunikation.

---

7 b §

Behörig magistrat

Vilken magistrat som helst kan ta emot en flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet. Bestämmelser om hur de uppgifter som hänför sig till mottagandet av flyttningsanmälningar och anmälningar om flyttning till utlandet ska fördelas mellan magistraterna får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Vilken magistrat som helst kan göra de anteckningar i befolkningsdatasystemet som krävs med anledning av en anmälan. Uppgifterna i samband med anteckningarna kan fördelas mellan magistraterna, om det behövs för att effektivisera verksamheten eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning mellan magistraterna. Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifter får utfärdas genom förordning av finansministeriet. Den magistrat som gjort en anteckning svarar för denna.

7 e §

Åligganden i samband med mottagandet av flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Den som tar emot en anmälan ska kontrollera att den innehåller de uppgifter som anges i 7 a § 3–5 mom. Om den som tar emot anmälan är någon annan än en magistrat, ska denne utan dröjsmål sända uppgifterna i anmälan till den magistrat som avses i 7 b § 2 mom.

---

9 §

Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun

När en anmälan enligt 7 a § har inkommit till en magistrat ska denna, utan obefogat dröjsmål efter mottagandet av anmälan, i befolkningsdatasystemet utifrån anmälan göra en anteckning om hemkommunen och bostaden där eller om tillfällig bostad eller anteckna en folkbokföringskommun för en finsk medborgare med anledning av att denne stadigvarande bosätter sig utomlands.

Har magistraten av någon annan än personen själv fått uppgifter om att hans eller hennes hemkommun eller bostaden där har ändrats eller om att han eller hon stadigvarande bosatt sig utomlands, får magistraten göra motsvarande anteckning i befolkningsdatasystemet, om det är uppenbart att uppgiften kan anses tillförlitlig.

RP 78/2016 rd

Om magistraten har anledning att misstänka att de uppgifter som anmäls i fall som avses i 1 eller 2 mom. är uppenbart felaktiga eller om anmälan är bristfällig eller annars är sådan att en tillförlitlig anteckning inte kan göras utifrån den, ska magistraten vid behov begära ytterligare uppgifter inom tre vardagar från det att anmälan kommit in.

9 a §

Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun i vissa fall

Om en person saknar bostad, antecknas det i befolkningsdatasystemet att han eller hon saknar stadigvarande bostad i kommunen. Om en persons bostadsadress inte kan anses tillförlitlig, kan endast hemkommunen antecknas i befolkningsdatasystemet.

Om den registeransvarige inte kan få uppgifter om en persons bostad eller vistelse i Finland, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen befinner sig på okänd ort. Om man inte fått någon uppgift om personens bostad eller vistelse i Finland inom de två följande kalenderåren efter att det antecknades att personen befinner sig på okänd ort, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen saknar hemkommun. Innan det antecknas att någon saknar hemkommun ska magistraten göra förfrågningar om huruvida personen är vid liv och om personens boende hos andra myndigheter som kan bedömas ha uppdaterade uppgifter om saken.

De anteckningar som krävs i befolkningsdatasystemet med anledning av en flyttningsanmälan kan göras direkt med stöd av anmälan, om anmälan gäller en flyttning från en bostad till en annan i samma kommun. Detta förutsätter dock att anteckningarna kan göras utan ytterligare uppgifter och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller.

11 §

Förvaltningsbeslut om anteckningen om hemkommun

Om den anteckning som magistraten gjort om en persons hemkommun eller hans eller hennes bostad där eller hans eller hennes folkbokföringskommun avviker från det som personen i fråga har anmält eller om anteckningen inte heller efter den begäran om ytterligare uppgifter som avses i 9 § har kunnat göras i enlighet med personens önskan, eller om anteckningen har gjorts utifrån uppgifter som fås av någon annan än den som flyttat eller hans eller hennes familjemedlemmar, ska magistraten utan obefogat dröjsmål fatta ett skriftligt beslut och underätta personen om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

15 §

Hörande

Har anmälan om flyttning gjorts av ett barn under 15 år, ska magistraten ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts av en 15–17-årig person, ska magistraten vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts för en person under 18 år av en familjemedlem som flyttar med honom eller henne, ska magistraten vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan.

RP 78/2016 rd

4 kap.

Begäran om omprövning och ändringssökande

16 §

Begäran om omprövning

Omprövning av ett beslut som avses i 11 § i denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen.

17 §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning samt beslut som gäller ett föreläggande enligt 12 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföras besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som gäller vite finns i viteslagen.

5 kap.

Rättelse av fel

18 §

Rättelse av fel som gäller hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun

På rättelse av registeranteckningar som gjorts i befolkningsdatasystemet med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna om rättelse av fel i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

19 §

Begäran om omprövning och ändringssökande gällande beslut om rättelse av fel

På begäran om omprövning och ändringssökande som gäller beslut om rättelse av fel tillämpas bestämmelserna om begäran om omprövning och ändringssökande i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

2.

Lag

om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) 7 § 1 mom. 6 punkten, 21 §, 23 § 1 och 2 mom. och 26, 36, 75 och 76 §, av dem 23 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 156/2013, 926/2013 och 145/2014, 23 § 2 mom. sådant det lyder i lag 145/2014 och 36 § sådan den lyder i lag 156/2013, samt

fogas till 37 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 76 a och en ny 76 b § som följer:

7 §

Föremål för registrering

I befolkningsdatasystemet ska uppgifter enligt denna lag registreras om följande föremål för registrering:

-----
6) administrativa och andra motsvarande områdesindelningar, om vilka närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet.
-----

21 §

Allmän behörighet att uppdatera uppgifter

Den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna avser fattar beslut om sådana registeranteckningar i befolkningsdatasystemet som gäller tillägg, ändringar eller rättelser beträffande uppgifter om en enskild person, fastighet, byggnad, lägenhet eller lokal. Befolkningsregistercentralen fattar beslut om andra registeranteckningar om tillägg, ändringar eller rättelser i befolkningsdatasystemet.

Befolkningsregistercentralen får göra en registeranteckning i befolkningsdatasystemet om tillägg av en uppgift som gäller en enskild person, om den registrerade har anmält uppgiften för registrering i befolkningsdatasystemet genom att använda den elektroniska tjänst som skapats för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Detta förutsätter dessutom att anteckningen kan göras utan ytterligare utredningar och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller. För rättelse av fel i anteckningen svarar den magistrat inom vars verksamhetsområde den som gjort anmälan har sin bostad.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om överföring eller annan omorganisering mellan registerförvaltningsmyndigheterna av behörigheten att registrera och rätta uppgifter, om åtgärden kan förbättra tillgången till tjänster, kvaliteten på datainnehållet i systemet eller verksamhetens effektivitet eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning inom registerförvaltningen. Innan förordningen utfärdas ska Befolkningsregistercentralen och de berörda magistraterna höras.

23 §

Rätt att få uppgifter från myndigheter

Trots sekretessbestämmelserna har den registeransvarige rätt att av andra myndigheter få i 13–17 § avsedda behövliga uppgifter som gäller dessa myndigheters verksamhetsområde för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet och för kontroll av uppgifternas riktighet och annan behandling av uppgifterna. De andra myndigheter som avses i denna paragraf är

- 1) domstolarna och Brottsåtgärdsmyndigheten,
- 2) religionssamfundet,
- 3) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,
- 4) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom socialvården,
- 5) de kommunala myndigheterna,
- 6) Lantmäteriverket,
- 7) myndigheterna inom utlänningsförvaltningen,
- 8) Skatteförvaltningen,
- 9) Folkpensionsanstalten,
- 10) utrikesministeriet och dess verksamhetsenheter.

Den registeransvarige har emellertid inte rätt att få uppgifter som avses i 1 mom. om de uppgifter som innehas av en i 1 mom. nämnd myndighet har erhållits på basis av ett sådant internationellt avtal om informationsutbyte som förhindrar användningen av uppgifterna för att uppdatera och i övrigt behandla uppgifter i befolkningsdatasystemet.

---

26 §

Anmälning av uppgifter

Uppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet ska anmälas till den registeransvarige skriftligen, på elektronisk väg, med hjälp av teknisk anslutning eller på något annat ändamålsenligt sätt som är tillförlitligt och säkert. Tillstånd att anmäla uppgifterna på något annat sätt än skriftligen beviljas av Befolkningsregistercentralen. Ett villkor för att tillstånd ska beviljas är att den som anmäler uppgifterna har lämnat Befolkningsregistercentralen en tillräcklig redogörelse för hur uppgifterna skyddas.

Befolkningsregistercentralen fastställer formulären för de anmälningar som avses i denna lag.

36 §

Spärrmarkering och informationsskyldighet

Om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, kan en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet. Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos magistraten. När en person ansöker om spärrmarkering ska magistraten ge personen möjlighet att anmäla en sådan kontaktadress för registrering i befolkningsdatasystemet som får lämnas ut även till andra än de myndigheter som avses i 3 mom.

En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder. Av särskilda skäl kan spärrmarkeringen gälla tills vidare. Magistraten ska informera sökanden om spärrmarkeringens direkta konsekvenser.

Efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet får uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarke-

RP 78/2016 rd

ringen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i lag eller föreskrivs eller bestäms med stöd av lag och som berör denna persons rättigheter eller skyldigheter. Spärrmarkeringen gäller också uppgifter som specificerar och lokaliserar sådana fastigheter, byggnader, lägenheter eller lokaler som personen äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när uppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut från befolkningsdatasystemet.

37 §

Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering

Magistraten ska utreda grunden för spärrmarkeringen eller höra den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare innan enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut med stöd av denna lag eller 26 § i personuppgiftslagen till andra än myndigheter. Ett skriftligt beslut ska fattas om utlämnande av enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter. Beslutet får verkställas trots ändringssökande, om den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare inte har motsatt sig utlämnandet av uppgifter.

75 §

Förfarande vid registrering av uppgifter

Innan uppgifterna registreras i befolkningsdatasystemet ska den registeransvarige försäkra sig om vem som anmält uppgifterna och om dennes rätt att anmäla uppgifter samt om att anmälan i övrigt är tillförlitlig. Den registeransvarige ska registrera uppgifterna i befolkningsdatasystemet utan obefogat dröjsmål.

Om en anteckning som den registeransvarige har gjort i befolkningsdatasystemet avviker från det som den registrerade har anmält eller om anteckningen inte ens efter en begäran om ytterligare utredningar har kunnat göras i enlighet med den registrerades önskan, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underrätta den registrerade om möjligheten att begära omprövning av beslutet med stöd av denna eller någon annan lag.

76 §

Rättelse av uppgifter

Den registeransvarige ska utan obefogat dröjsmål, på eget initiativ eller på yrkande av den vars intressen, rättigheter eller skyldigheter registeranteckningen gäller, korrigera, stryka eller komplettera en uppgift i befolkningsdatasystemet som med tanke på syftet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad. Om den registeransvarige på eget initiativ rättar en uppgift i registret, ska den registeransvarige innan uppgiften rättas vid behov ge den vars rättigheter, intressen eller skyldigheter anteckningen gäller tillfälle att inom utsatt tid lämna en redogörelse. Den registeransvarige kan dock rätta ett uppenbart fel i registret utan att ge sådant tillfälle att lämna redogörelse.

Om den registeransvarige inte godkänner ett yrkande som avses i 1 mom. eller om en uppgift rättas på ett sätt som inte stämmer överens med den redogörelse som den berörda personen lämnat, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underrätta den registrerade om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

RP 78/2016 rd

Om rättelsen av en uppgift gäller en sådan registeranteckning om en utländsk medborgare som avses i 10 §, ska magistraten innan ärendet avgörs begära ett utlåtande om saken av Migrationsverket.

76 a §

Begäran om omprövning

Omprövning av förvaltningsbeslut som fattats med stöd av denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

76 b §

Ändringsökande

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföras besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som gäller vite finns i viteslagen.

Denna lag träder i kraft den 20. _____

3.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) 5 § 1 mom. som följer:

5 §

Hemkommun

Som en skattskyldig fysisk persons hemkommun betraktas den kommun där han eller hon vid utgången av det föregående skatteåret ska anses ha haft bostad enligt lagen om hemkommun (201/1994) (*hemkommun vid årsskiftet*). Om det på det sätt som avses i 9 a § i lagen om hemkommun har antecknats i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun, ska den kommun som senast varit personens hemkommun betraktas som personens hemkommun.

RP 78/2016 rd

Denna lag träder i kraft den 20.

_____
_____

Helsingfors den 19 maj 2016

Statsminister

JUHA SIPILÄ

Kommun och- reformminister Anu Vehviläinen

1.

Lag

om ändring av lagen om hemkommun

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om hemkommun (201/1994) 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 624/2004, och
ändras 2 § 2 mom., 3 b §, 6 a § 2 mom., 7 a § 1 mom., 7 b §, 7 e § 1 mom., 9, 9 a, 11 och 15 §, rubriken för 4 kap., 16 och 17 §, rubriken för 5 kap. samt 18 och 19 §, av dem 3 b § sådan den lyder i lag 1377/2010, 6 a § 2 mom. och rubriken för 4 kap. sådana de lyder i lag 1650/1995, 7 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 624/2004, 7 b §, 7 e § 1 mom. och 9, 9 a, 11, 15, 18 och 19 § sådana de lyder i lag 1095/2010 samt 16 och 17 § sådana de lyder i lagarna 624/2004 och 1095/2010, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Hemkommun

Hemkommun

Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans hemkommun den kommun som han på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han med hänsyn till de ovan nämnda omständigheterna har fast anknytning.

Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är *hans eller hennes* hemkommun den kommun som *han eller hon* på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken *han eller hon* med hänsyn till de ovan nämnda omständigheterna har *den fastaste anknytningen*.
-----

3 b §

3 b §

Ändring av hemkommun i vissa situationer

Ändring av hemkommun i vissa situationer

En persons hemkommun ändras om han eller hon flyttar till en annan kommun i en situation som avses i 16 a § i socialvårdslagen (710/1982).

En persons hemkommun ändras om han eller hon flyttar till en annan kommun i en situation som avses i 60 § i socialvårdslagen (1301/2014).

6 a §

Folkbokföringskommun

Om en finsk medborgare inte har haft hemkommun i Finland, bestäms hans folkbokföringskommun enligt moderns, faderns eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun i nämnd ordning. Folkbokföringskommunen är den kommun som vid den tidpunkt då han fick finskt medborgarskap var föräldrarnas eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun. Om varken föräldrarna eller maken då inte hade någon hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, är folkbokföringskommunen Helsingfors.

6 a §

Folkbokföringskommun

Om en finsk medborgare inte har haft hemkommun i Finland, bestäms *hans eller hennes* folkbokföringskommun enligt moderns, faderns eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun i nämnd ordning. Folkbokföringskommunen är den kommun som vid den tidpunkt då *han eller hon* fick finskt medborgarskap var föräldrarnas eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun. Om varken föräldrarna eller maken då inte hade någon hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, är folkbokföringskommunen Helsingfors. *Anteckningen om folkbokföringskommunen görs när uppgifter om personen första gången registreras i befolkningsdatasystemet.*

7 a §

Flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Flyttningsanmälan kan göras skriftligen, per telefon, med hjälp av elektronisk kommunikation eller muntligen i samband med kundbesök. Anmälan om flyttning till Finland och anmälan om flyttning till utlandet skall göras skriftligen eller med hjälp av elektronisk kommunikation.

7 a §

Flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Flyttningsanmälan kan göras skriftligen, med hjälp av elektronisk kommunikation eller muntligen i samband med kundbesök. Anmälan om flyttning till Finland och anmälan om flyttning till utlandet ska göras skriftligen eller med hjälp av elektronisk kommunikation.

7 b §

Magistrat som tar emot anmälan

Vilken magistrat som helst kan ta emot en flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet. *Närmare* bestämmelser om hur de uppgifter som hänför sig till mottagandet av flyttningsanmälningar och anmälningar om flyttning till utlandet ska fördelas mellan magistraterna får utfärdas genom förordning

7 b §

Behörig magistrat

Vilken magistrat som helst kan ta emot en flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet. Bestämmelser om hur de uppgifter som hänför sig till mottagandet av flyttningsanmälningar och anmälningar om flyttning till utlandet ska fördelas mellan magistraterna får utfärdas genom förordning av

av finansministeriet.

finansministeriet.

Vilken magistrat som helst kan göra de anteckningar i befolkningsdatasystemet som krävs med anledning av en anmälan. Uppgifterna i samband med anteckningarna kan fördelas mellan magistraterna, om det behövs för att effektivisera verksamheten eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning mellan magistraterna. Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifter får utfärdas genom förordning av finansministeriet. Den magistrat som gjort en anteckning svarar för denna.

7 e §

Åligganden i samband med mottagandet av flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Den som tar emot en anmälan ska kontrollera att den innehåller de uppgifter som anges i 7 a § 3–5 mom. *Om anmälan görs per telefon, ska den som tar emot anmälan dessutom se till att anmälan uppfyller kraven i 7 a § 2 mom.* Om den som tar emot anmälan är någon annan än en magistrat, ska denne utan dröjsmål tillställa den magistrat som avses i 9 § 4 mom. uppgifterna i anmälan.

7 e §

Åligganden i samband med mottagandet av flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Den som tar emot en anmälan ska kontrollera att den innehåller de uppgifter som anges i 7 a § 3–5 mom. Om den som tar emot anmälan är någon annan än en magistrat, ska denne utan dröjsmål sända uppgifterna i anmälan till den magistrat som avses i 7 b § 2 mom.

9 §

Anteckning om hemkommun och folkbokföringskommun

När en anmälan enligt 7 § har inkommit till en magistrat ska denna i befolkningsdatasystemet utifrån anmälan göra en anteckning om hemkommunen och bostaden där eller om tillfällig bostad eller anteckna en folkbokföringskommun för en finsk medborgare med anledning av att denne stadigvarande bosätter sig utomlands. En sådan anteckning får dock inte göras, om anmälan uppenbart står i strid med fakta eller är bristfällig eller om den annars är sådan att en tillförlitlig anteckning inte kan göras på basis av den. *Anteckningen ska göras eller behövliga ytterli-*

9 §

Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun

När en anmälan enligt 7 a § har inkommit till en magistrat ska denna, *utan obefogat dröjsmål efter mottagandet av anmälan*, i befolkningsdatasystemet utifrån anmälan göra en anteckning om hemkommunen och bostaden där eller om tillfällig bostad eller anteckna en folkbokföringskommun för en finsk medborgare med anledning av att denne stadigvarande bosätter sig utomlands.

gare uppgifter begäras inom tre vardagar från det anmälan inkommit. Om en person saknar bostad, antecknas det i befolkningsdatasystemet att han eller hon saknar stadigvarande bostad i kommunen. Om en persons bostadsadress inte kan anses tillförlitlig, kan endast hemkommunen antecknas i befolkningsdatasystemet.

Har magistraten av någon annan än personen själv fått uppgifter om att hans eller hennes hemkommun eller bostaden där har ändrats eller om att han eller hon stadigvarande bosatt sig utomlands, får magistraten göra motsvarande anteckning i befolkningsdatasystemet, om det är uppenbart att uppgiften kan anses tillförlitlig.

I de fall som avses i 6 a § 2 mom. görs det en anteckning om folkbokföringskommun när personens uppgifter första gången antecknas i befolkningsdatasystemet.

Vilken magistrat som helst kan göra de anteckningar i befolkningsdatasystemet som krävs med anledning av en anmälan. Uppgifterna i samband med anteckningarna kan fördelas mellan magistraterna, om det behövs för att effektivisera verksamheten eller för att åstadkomma en regionalt balanserad arbetsfördelning mellan magistraterna. Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifter utfärdas genom förordning av finansministeriet. Den magistrat som gjort en anteckning svarar för denna.

9 a §

Anteckning om bostad i hemkommunen i vissa fall

De anteckningar som med anledning av en flyttningsanmälan krävs i befolkningsdatasystemet kan göras direkt på basis av anmälan, om anmälan gäller en flyttning från en bostad till en annan i samma kommun. Detta förutsätter dock att anteckningarna kan göras utan tilläggsutredningar och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller. Den magistrat inom vars verksamhetsområde den som gjort anmälan har sin bostad svarar för att rätta eventuella sakfel eller skrivfel i anteckningarna. Uppgifterna i samband med rättelse av fel kan dock överföras till en annan magistrat, om det behövs för att effektivisera verksamheten eller

Har magistraten av någon annan än personen själv fått uppgifter om att hans eller hennes hemkommun eller bostaden där har ändrats eller om att han eller hon stadigvarande bosatt sig utomlands, får magistraten göra motsvarande anteckning i befolkningsdatasystemet, om det är uppenbart att uppgiften kan anses tillförlitlig.

Om magistraten har anledning att misstänka att de uppgifter som anmälts i fall som avses i 1 eller 2 mom. är uppenbart felaktiga eller om anmälan är bristfällig eller annars är sådan att en tillförlitlig anteckning inte kan göras utifrån den, ska magistraten vid behov begära ytterligare uppgifter inom tre vardagar från det att anmälan kommit in.

9 a §

*Anteckning om **hemkommun, bostad och folkbokföringskommun** i vissa fall*

Om en person saknar bostad, antecknas det i befolkningsdatasystemet att han eller hon saknar stadigvarande bostad i kommunen. Om en persons bostadsadress inte kan anses tillförlitlig, kan endast hemkommunen antecknas i befolkningsdatasystemet.

Om den registeransvarige inte kan få uppgifter om en persons bostad eller vistelse i Finland, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen befinner sig på okänd ort. Om man inte fått någon uppgift om personens bostad eller vistelse i Finland inom de två följande kalenderåren efter att det antecknades att personen befinner sig på okänd ort, kan det antecknas i befolkningsda-

RP 78/2016 rd

för att åstadkomma en regionalt balanserad arbetsfördelning mellan magistraterna. Närmare bestämmelser om överföringen av uppgifter utfärdas genom förordning av finansministeriet.

tasystemet att personen saknar hemkommun. Innan det antecknas att någon saknar hemkommun ska magistraten göra förfrågningar om huruvida personen är vid liv och om personens boende hos andra myndigheter som kan bedömas ha uppdaterade uppgifter om saken.

De anteckningar som krävs i befolkningsdatasystemet med anledning av en flyttningsanmälan kan göras direkt med stöd av anmälan, om anmälan gäller en flyttning från en bostad till en annan i samma kommun. Detta förutsätter dock att anteckningarna kan göras utan ytterligare uppgifter och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller.

11 §

Meddelande om anteckning om hemkommun

Om en persons hemkommun eller hans eller hennes bostad där enligt den anteckning som magistraten har gjort avviker från den hemkommun eller bostad som personen i fråga själv har uppgett, eller om anteckningen har gjorts på basis av uppgifter som fåtts av någon annan än den som flyttat eller hans eller hennes familjemedlemmar, ska magistraten underrätta personen i fråga om anteckningen och om hur ett eventuellt sak- eller skrivfel i den kan rättas.

11 §

Förvaltningsbeslut om anteckningen om hemkommun

Om den anteckning som magistraten gjort om en persons hemkommun eller hans eller hennes bostad där eller hans eller hennes folkbokföringskommun avviker från det som personen i fråga har anmält eller om anteckningen inte heller efter den begäran om ytterligare uppgifter som avses i 9 § har kunnat göras i enlighet med personens önskan, eller om anteckningen har gjorts utifrån uppgifter som fåtts av någon annan än den som flyttat eller hans eller hennes familjemedlemmar, ska magistraten utan obefogat dröjsmål fatta ett skriftligt beslut och underrätta personen om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

14 §

Försummelseavgift

Har den som flyttar inte följt ett föreläggande som magistraten meddelat med stöd av 12 § 1 mom., skall magistraten ålägga personen i fråga att betala en försummelseavgift på 50 euro. Avgift behöver inte påföras, om försummelsen uppenbart har berott på sådan orsak som den som flyttar inte har kunnat

14 §

Försummelseavgift

(Upphävs)

påverka, eller om det på grund av sjukdom eller av någon annan motsvarande orsak skulle vara uppenbart oskäligt att ta ut avgift. (9.7.2004/624)

Ett barn under 15 år får inte påföras försummelseavgift. (9.7.2004/624)

Försummelseavgiften får utsökas utan dom eller utslag enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

15 §

Hörande

Har anmälan om flyttning gjorts av ett barn under 15 år, ska magistraten ge barnets vårdnadshavare tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts av en 15–17-årig person, ska magistraten vid behov ge dennes vårdnadshavare tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan.

Innan magistraten ålägger någon att betala försummelseavgift, ska den ge personen i fråga tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar i saken

16 §

Rättelse av sakfel

Grundar sig en anteckning enligt 9 och 10 § om hemkommun eller bostaden där, om tillfällig bostad eller om folkbokföringskommun på oriktiga eller bristfälliga uppgifter eller felaktig tillämpning av lag, kan den magistrat som gjort anteckningen på eget initiativ eller på yrkande av den som anteckningen gäller rätta felet. Innan magistraten på eget initiativ rättar felet, skall den ge den som anteckningen gäller tillfälle att inom en utsatt tid lämna upplysningar i saken. Försummelse att iaktta den utsatta tiden hindrar inte att felet rättas.

Om magistraten på eget initiativ rättar ett fel i strid med den berörda personens åsikt eller om den inte godkänner personens yrkande på rättelse av ett fel, ska magistraten på begä-

15 §

Hörande

Har anmälan om flyttning gjorts av ett barn under 15 år, ska magistraten ge *vårdnadshavarna* tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts av en 15–17-årig person, ska magistraten vid behov ge *vårdnadshavarna* tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. *Har anmälan gjorts för en person under 18 år av en familjemedlem som flyttar med honom eller henne, ska magistraten vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan.*

16 §

Begäran om omprövning

Omprövning av ett beslut som avses i 11 § i denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen.

ran meddela ett skriftligt beslut i saken jämte fullföljdsanvisningar.

17 §

Rättelse av skrivfel

Finns det i en anteckning enligt 9 och 10 § om hemkommun eller bostaden där, om tillfällig bostad eller om folkbokföringskommun ett uppenbart skrivfel, skall den magistrat som gjort anteckningen på eget initiativ eller på yrkande av den som anteckningen gäller rätta felet.

Magistraten ska underrätta den som saken gäller om en rättelse som den gjort på eget initiativ.

17 §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med anledning av begäran om omprövning samt beslut som gäller föreläggande enligt 12 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som gäller vite finns i viteslagen.

18 §

Överklagande av magistratens beslut

I magistratens beslut i ett ärende som gäller vite, påförande av försummelseavgift eller rättelse av anteckning om hemkommun eller folkbokföringskommun får den som saken gäller söka ändring genom besvär i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett avgörande av magistraten som gäller rättelse av ett skrivfel och genom vilket ett yrkande på rättelse inte har godkänts får ändring dock inte sökas genom besvär.

18 §

Rättelse av fel som gäller hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun

På rättelse av registeranteckningar som gjorts i befolkningsdatasystemet med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna om rättelse av fel i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

19 §

Överklagande av förvaltningsdomstolens beslut

I ett beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med stöd av 18 § får den som saken gäller söka ändring genom besvär hos högsta

19 §

Begäran om omprövning och ändringssökande gällande beslut om rättelse av fel

På begäran om omprövning och ändringssökande som gäller beslut om rättelse av fel tillämpas bestämmelserna om begäran om

förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

Till den del beslutet gäller bostaden i hemkommunen eller folkbokföringskommun får ändring i förvaltningsdomstolens beslut dock inte sökas genom besvär.

omprövning och ändringssökande i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

2.

Lag

om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) 7 § 1 mom. 6 punkten, 21 §, 23 § 1 och 2 mom. och 26, 36, 75 och 76 §, av dem 23 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 156/2013, 926/2013 och 145/2014, 23 § 2 mom. sådant det lyder i lag 145/2014 och 36 § sådana den lyder i lag 156/2013, samt *fogas* till 37 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 76 a och en ny 76 b § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Föremål för registrering

I befolkningsdatasystemet ska uppgifter enligt denna lag registreras om följande föremål för registrering:

-----
6) administrativa och andra motsvarande områdesindelningar, som det bestäms närmare om genom förordning av finansministeriet.
-----

21 §

Allmän behörighet att uppdatera uppgifter

Den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna avser ska besluta att registeranteckningar om tillägg, ändringar eller rättelser som gäller uppgifter om en enskild person, fastighet, byggnad, lägenhet eller lokal ska

Föreslagen lydelse

7 §

Föremål för registrering

I befolkningsdatasystemet ska uppgifter enligt denna lag registreras om följande föremål för registrering:

-----
6) administrativa och andra motsvarande områdesindelningar, *om vilka närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet.*
-----

21 §

Allmän behörighet att uppdatera uppgifter

Den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna avser *fattar beslut om sådana registeranteckningar i befolkningsdatasystemet som gäller tillägg, ändringar eller rättelser beträffande uppgifter om en enskild person,*

göras i befolkningsdatasystemet så som bestäms i denna lag. Befolkningsregistercentralen ska besluta att andra registeranteckningar om tillägg, ändringar eller rättelser ska göras i befolkningsdatasystemet så som bestäms i denna lag.

Med avvikelse från 1 mom. kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas om överföring eller annan omorganisering av behörigheten att registrera uppgifter mellan registerförvaltningsmyndigheterna, om åtgärden förbättrar tillgången till tjänster, kvaliteten på datainnehållet i systemet eller verksamhetens effektivitet eller åstadkommer en regionalt balanserad arbetsfördelning inom registerförvaltningen. Innan förordning utfärdas ska Befolkningsregistercentralen och de berörda magistraterna höras.

23 §

Rätt att få uppgifter från myndigheter

Trots sekretessbestämmelserna har den registeransvarige rätt att för att uppdatera och i övrigt behandla uppgifterna i befolkningsdatasystemet få följande uppgifter:

1) av domstolarna uppgifter om domstolsavgöranden som gäller personers civilstånd, familjerättsliga ställning, vårdnaden om barn och vad vårdnaden omfattar, begränsningar

fastighet, byggnad, lägenhet eller lokal. Befolkningsregistercentralen fattar beslut om andra registeranteckningar om tillägg, ändringar eller rättelser i befolkningsdatasystemet.

Befolkningsregistercentralen får göra en registeranteckning i befolkningsdatasystemet om tillägg av en uppgift som gäller en enskild person, om den registrerade har anmält uppgiften för registrering i befolkningsdatasystemet genom att använda den elektroniska tjänst som skapats för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Detta förutsätter dessutom att anteckningen kan göras utan ytterligare utredningar och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller. För rättelse av fel i anteckningen svarar den magistrat inom vars verksamhetsområde den som gjort anmälan har sin bostad.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om överföring eller annan omorganisering mellan registerförvaltningsmyndigheterna av behörigheten att registrera och rätta uppgifter, om åtgärden kan förbättra tillgången till tjänster, kvaliteten på datainnehållet i systemet eller verksamhetens effektivitet eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning inom registerförvaltningen. Innan förordningen utfärdas ska Befolkningsregistercentralen och de berörda magistraterna höras.

23 §

Rätt att få uppgifter från myndigheter

Trots sekretessbestämmelserna har den registeransvarige rätt att av andra myndigheter få i 13–17 § avsedda behövliga uppgifter som gäller dessa myndigheters verksamhetsområde för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet och för kontroll av uppgifternas riktighet och annan behandling av uppgifterna. De andra myndigheter som avses i denna paragraf är

1) domstolarna och Brottspåföljdsmyndigheten,

RP 78/2016 rd

av handlingsbehörigheten, intressebevakning och dödförklaring, förvärv av, lagfart på och nyttjanderätt till fastighet, samt av Brottså-följdsmyndigheten uppgifter om att en person vistats i en straffanstalt i mer än tre månader, (15.2.2013/156)

2) av religionssamfunden, deras församlingar eller andra lokala sammanslutningar uppgifter enligt religionsfrihetslagen om inträde i och utträde ur ett samfund, uppgifter enligt namnlagen (694/1985) om för- och efternamn samt vigseluppgifter enligt äkten-skapslagen (234/1929),

3) av verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården uppgifter om att ett barn har fötts, att en person har avlidit och att en person har vistats i en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården i mer än tre månader,

4) av verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom socialvården uppgifter om omhändertagande av barn och att omhändertagandet har upphört, om avtal om vårdnad om barn och innehållet i avtalet och om att en person har vistats i en verksamhetsenhet inom socialvården i mer än tre månader,

5) av de kommunala myndigheterna uppgifter enligt 15 och 16 § om byggprojekt, byggnader, lägenheter och lokaler samt uppgifter om byggverksamhet,

6) av Lantmäteriverket identifieringsuppgifter enligt 14 § för fastigheter och andra registerenheter samt byggnadsuppgifter enligt 15 §, (13.12.2013/926)

7) av myndigheterna inom utlänningsförvaltningen uppgifter om förvärv, förlust och bevarande av finskt medborgarskap samt uppgifter om utländska medborgares identitet, familjeförhållanden och uppehållsrätt i Finland,

8) av Skatteförvaltningen uppgifter om en persons hemkommun och bostad där eller tillfällig bostad och uppgifter om fastigheters eller byggnaders ägare, (28.2.2014/145)

9) av Folkpensionsanstalten uppgifter om

2) religionssamfunden,

3) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,

4) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom socialvården,

5) de kommunala myndigheterna,

6) Lantmäteriverket,

7) myndigheterna inom utlänningsförvaltningen,

8) Skatteförvaltningen,

9) Folkpensionsanstalten,

en persons hemkommun och bostad där eller tillfällig bostad, och

10) av utrikesministeriet och dess verksamhetsenhet sådana uppgifter om föremålet för registrering som gäller boende, familjerättslig ställning eller andra uppgifter i befolkningsdatasystemet och som finska medborgare bosatta utomlands eller utländska myndigheter har lämnat till en verksamhetsenhet.

Uppgifterna enligt 1 mom. 8–10 punkten är avsedda för kontroll av uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

10) utrikesministeriet och dess verksamhetsenheter.

Den registeransvarige har emellertid inte rätt att få uppgifter som avses i 1 mom. om de uppgifter som innehas av en i 1 mom. nämnd myndighet har erhållits på basis av ett sådant internationellt avtal om informationsutbyte som förhindrar användningen av uppgifterna för att uppdatera och i övrigt behandla uppgifter i befolkningsdatasystemet.

26 §

Anmälning av uppgifter

Uppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet ska anmälas till den registeransvarige skriftligen, på elektronisk väg, med hjälp av teknisk anslutning eller på något annat ändamålsenligt sätt som är tillförlitligt och säkert. Tillstånd att anmäla uppgifterna på något annat sätt än skriftligen beviljas av Befolkningsregistercentralen. Ett villkor för att tillstånd ska beviljas är att den som anmäler uppgifterna har lämnat Befolkningsregistercentralen en tillräcklig redogörelse för hur uppgifterna skyddas.

Innan uppgifterna registreras i befolkningsdatasystemet ska den registeransvarige försäkra sig om vem som anmält uppgifterna och om dennes rätt att anmäla uppgifter samt om att anmälan i övrigt är tillförlitlig. Den registeransvarige ska utan obefogat dröjsmål registrera uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

Befolkningsregistercentralen fastställer formulären för de anmälningar som avses i denna lag.

26 §

Anmälning av uppgifter

Uppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet ska anmälas till den registeransvarige skriftligen, på elektronisk väg, med hjälp av teknisk anslutning eller på något annat ändamålsenligt sätt som är tillförlitligt och säkert. Tillstånd att anmäla uppgifterna på något annat sätt än skriftligen beviljas av Befolkningsregistercentralen. Ett villkor för att tillstånd ska beviljas är att den som anmäler uppgifterna har lämnat Befolkningsregistercentralen en tillräcklig redogörelse för hur uppgifterna skyddas.

Befolkningsregistercentralen fastställer formulären för de anmälningar som avses i denna lag.

36 §

Spärrmarkering och informationsskyldighet

Om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, kan en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet. Efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet får uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller personen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i eller med stöd av lag och som berör personens rättigheter eller skyldigheter. Spärrmarkeringen gäller också uppgifter som specificerar och lokaliserar sådana fastigheter, byggnader, lägenheter eller lokaler som personen äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när hans eller hennes uppgifter lämnas ut från befolkningsdatasystemet.

Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos magistraten. När en person ansöker om spärrmarkering ska magistraten ge personen möjlighet att anmäla en sådan kontaktadress för registrering i befolkningsdatasystemet som får lämnas ut även till andra än de myndigheter som avses i 1 mom.

En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder. Av särskilda skäl kan spärrmarkeringen gälla tills vidare.

Magistraten ska informera sökanden om spärrmarkeringens direkta konsekvenser.

36 §

Spärrmarkering och informationsskyldighet

Om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, kan en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet. Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos magistraten. När en person ansöker om spärrmarkering ska magistraten ge personen möjlighet att anmäla en sådan kontaktadress för registrering i befolkningsdatasystemet som får lämnas ut även till andra än de myndigheter som avses i 3 mom.

En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder. Av särskilda skäl kan spärrmarkeringen gälla tills vidare. Magistraten ska informera sökanden om spärrmarkeringens direkta konsekvenser.

Efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet får uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i lag eller föreskrivs eller bestäms med stöd av lag och som berör denna persons rättigheter eller skyldigheter. Spärrmarkeringen gäller också uppgifter som specificerar och lokaliserar sådana fastigheter, byggnader, lägenheter eller lokaler som personen äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när uppgifter som gäller

den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut från befolkningsdatasystemet.

37 §

Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering

37 §

Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering

Magistraten ska utreda grunden för spärrmarkeringen eller höra den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare innan enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut med stöd av denna lag eller 26 § i personuppgiftslagen till andra än myndigheter. Ett skriftligt beslut ska fattas om utlämnande av enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter. Beslutet får verkställas trots ändringssökande, om den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare inte har motsatt sig utlämnandet av uppgifter.

75 §

Rättelseyrkande

Den vars rätt, intresse eller skyldighet direkt berörs av en registeranteckning eller ett beslut eller avgörande om utlämnande av uppgifter som kommit till med stöd av denna lag får skriftligen yrka rättelse i fråga om dessa. Rättelse ska yrkas hos Befolkningsregistercentralen, om det är fråga om en registeranteckning som centralen gjort eller om dess beslut eller avgörande om utlämnande av uppgifter. I fråga om andra ärenden som gäller registeranteckningar och som hör till tillämpningsområdet för denna lag ska rättelse yrkas hos magistraten i personens hemkommun, och i fråga om ärenden som gäller en magistrats beslut eller avgöranden om utlämnande av uppgifter, hos den magistraten. Befolkningsregistercentralen och magistraterna ska meddela ett skriftligt beslut med anledning av ett rättelseyrkande.

Om ett rättelseyrkande gäller en sådan re-

75 §

Förfarande vid registrering av uppgifter

Innan uppgifterna registreras i befolkningsdatasystemet ska den registeransvarige försäkra sig om vem som anmält uppgifterna och om dennes rätt att anmäla uppgifter samt om att anmälan i övrigt är tillförlitlig. Den registeransvarige ska registrera uppgifterna i befolkningsdatasystemet utan obefogat dröjsmål.

Om en anteckning som den registeransvarige har gjort i befolkningsdatasystemet avviker från det som den registrerade har anmält eller om anteckningen inte ens efter en begäran om ytterligare utredningar har kunnat göras i enlighet med den registrerades önskan, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underrätta den registrerade om möjligheten att begära omprövning av beslutet med stöd av denna eller någon annan lag.

gisteranteckning om en utländsk medborgare som avses i 10 §, ska magistraten innan rättelseyrkandet avgörs begära ett utlåtande om ärendet av Migrationsverket.

Bestämmelser om rättelse av sådana anteckningar i befolkningsdatasystemet som gäller hemkommun finns i lagen om hemkommun.

76 §

Ändringssökande

Beslut som gäller rättelseyrkande överklagas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol har rätt att överklaga förvaltningsdomstolens beslut genom besvär.

76 §

Rättelse av uppgifter

Den registeransvarige ska utan obefogat dröjsmål, på eget initiativ eller på yrkande av den vars intressen, rättigheter eller skyldigheter registeranteckningen gäller, korrigera, stryka eller komplettera en uppgift i befolkningsdatasystemet som med tanke på syftet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad. Om den registeransvarige på eget initiativ rättar en uppgift i registret, ska den registeransvarige innan uppgiften rättas vid behov ge den vars rättigheter, intressen eller skyldigheter anteckningen gäller tillfälle att inom utsatt tid lämna en redogörelse. Den registeransvarige kan dock rätta ett uppenbart fel i registret utan att ge sådant tillfälle att lämna redogörelse.

Om den registeransvarige inte godkänner ett yrkande som avses i 1 mom. eller om en uppgift rättas på ett sätt som inte stämmer överens med den redogörelse som den berörda personen lämnat, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underätta den registrerade om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

Om rättelsen av en uppgift gäller en sådan registeranteckning om en utländsk medborgare som avses i 10 §, ska magistraten innan ärendet avgörs begära ett utlåtande om saken av Migrationsverket.

76 a §

Begäran om omprövning

Omprövning av förvaltningsbeslut som fattats med stöd av denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

76 b §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföras besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som gäller vite finns i viteslagen.

3.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) 5 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 §

Hemkommun

Som en skattskyldig fysisk persons hemkommun betraktas den kommun där han vid utgången av det föregående skatteåret skall anses ha haft bostad enligt lagen om hemkommun (201/94) (*hemkommun vid årsskiftet*).

Föreslagen lydelse

5 §

Hemkommun

Som en skattskyldig fysisk persons hemkommun betraktas den kommun där han vid utgången av det föregående skatteåret ska anses ha haft bostad enligt lagen om hemkommun (201/1994) (*hemkommun vid årsskiftet*).
Om det på det sätt som avses i 9 a § i lagen om hemkommun har antecknats i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun, ska den kommun som senast varit personens hemkommun betraktas som personens hemkommun.
